

V Bruseli 17. 6. 2019
COM(2019) 271 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o prekážkach obchodu a investícií

1. január 2018 - 31. december 2018

ÚVOD

V deviatom vydaní správy o prekážkach obchodu a investícií sa analyzujú nové prekážky, ktorým čelil obchod EÚ v roku 2018, ako aj prekážky, ktoré boli pre naše podniky v tom istom roku odstránené vďaka partnerstvu EÚ pre prístup na trh, ktoré spája Komisiu, členské štáty a európske podniky.¹ Zainteresované strany sú hnacou silou aj zmyslom tohto partnerstva. Partnerstvo identifikuje prekážky, ktorým čelia podniky EÚ v tretích krajinách, definuje spoločnú stratégiu na ich odstránenie a vykonáva túto stratégiu.

Komisia v reakcii na vzostup protekcionizmu povýšila presadzovanie, spoločne s väčším zameraním sa na vykonávanie obchodných dohôd, na najvyššiu prioritu. Je to v súlade s naším oznámením „Obchod pre všetkých“², v ktorom sa zaujal rásnejší prístup k odstraňovaniu tradičných prekážok s väčšou snahou vykonať dôležité záväzky získané v našom širokom fonde dohôd o voľnom obchode.³

Pokiaľ ide o prvok tradičného prístupu na trh, pracujeme v troch smeroch. Po prvé, posilnili sme koordináciu inštitúcií EÚ a zainteresovaných strán (v Bruseli, členských štátoch a v našej veľkej sieti diplomatických misií). Po druhé, Komisia zlepšila svoje komunikačné úsilie s cieľom vysvetliť najmä malým a stredným podnikom (ďalej len „MSP“), ako môžu oznamovať nové prekážky, s ktorými sa môžu stretnúť mimo EÚ, a ako môžu Komisia a členské štáty navrhnúť a vykonávať osobitne prispôbenú stratégiu na ich odstránenie. Toto úsilie ťažilo z iniciatívy Dni prístupu na trh, v rámci ktorej sa organizovali podujatia prispôbené potrebám miestnych podnikov v našich členských štátoch. Podujatia sa už konali v Dánsku, Španielsku, Holandsku, Litve, Portugalsku a vo Francúzsku. Po tretie, vykonali sme šikovnejšiu prioritizáciu prekážok, čo nám umožnilo efektívnejšie zamerať zdroje na dosiahnutie výsledkov.

V tejto správe sa v tomto ohľade ponúkajú nové vylepšenia s cieľom určiť a podrobnejšie opísať prekážky, ktoré najvýznamnejšie ovplyvňujú spoločnosti EÚ. Zatiaľ čo sa predchádzajúce správy tradične sústredili na partnerov s najvyšším počtom nových a vyriešených prekážok, v tohtoročnej správe sa kladie dôraz aj na prekážky, ktoré najviac zaťažovali vývoz EÚ, čo vrhá nové svetlo na ich relatívny význam.

¹ Partnerstvo pre prístup na trh bolo zriadené v roku 2007 na prehĺbenie spolupráce medzi Komisiou, členskými štátmi a podnikateľským sektorom EÚ v Bruseli aj na miestnej úrovni. Je založené na mesačných stretnutiach poradného výboru pre prístup na trh (MAAC) a odvetvových pracovných skupín pre prístup na trh v Bruseli a na pravidelných stretnutiach skupín pre prístup na trh alebo trhových poradcov v tretích krajinách.

² http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/january/tradoc_154150.pdf.

³ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1933>.

V prvom oddiele správy sa uvádza kvantitatívna a kvalitatívna analýza podľa jednotlivých krajín, druhov prekážok a odvetví celkového súboru 425 aktívnych⁴ prekážok obchodu a investícií a 45 nových prekážok zaznamenaných v roku 2018, ako boli oznámené Komisii a ako sú zaznamenané v databáze EÚ prístupu na trh.⁵

Druhý oddiel obsahuje podrobnejšiu analýzu nových prekážok oznámených v roku 2018 (od 1. januára do 31. decembra 2018), v ktorej sa opisujú konkrétne trendy v rôznych krajinách a posudzujú potenciálne ovplyvnené obchodné toky.

V tretej časti sa identifikujú nástroje, ktoré sa v stratégii pre prístup na trh použili na riešenie týchto prekážok, a predkladá sa prehľad 35 prekážok, ktoré boli úspešne vyriešené v roku 2018. Takisto sa podrobnejšie analyzujú najvýznamnejšie prekážky, ktoré boli vyriešené. Na záver, na základe hospodárskeho modelovania sa opisujú hospodárske prínosy, ktoré dosiahlo naše partnerstvo pre prístup na trh od začiatku činnosti tejto Komisie.

⁴ „Aktívne“ prekážky sú prekážky, ktoré sa aktívne riešia v rámci partnerstva pre prístup na trh (na rozdiel od vyriešených prekážok, ktoré sa po svojom vyriešení stali neaktívnymi).

⁵ Databáza prístupu na trh (<http://madb.europa.eu/madb/indexPubli.htm>) poskytuje spoločnostiam vyvážajúcim z EÚ informácie o podmienkach dovozu na trhoch tretích krajín. Patria sem informácie o prekážkach obchodu, ale aj o clách a pravidlách týkajúcich sa pôvodu, postupoch a formalitách na dovoz do tretích krajín, sanitárnych a rastlinolekárskeho opatreniach, štatistikách a o osobitných službách v oblasti vývozu a dovozu poskytovaných malým a stredným podnikom. Naopak, poradenské centrum EÚ pre vývoz (<http://exporthelp.europa.eu/thdapp/index.htm>) poskytuje takisto informácie o podmienkach dovozu od obchodných partnerov do EÚ (vrátane uplatniteľných ciel a požiadaviek, preferenčných režimov a kvót a štatistík).

I. PREHĽAD PREKÁŽOK OBCHODU A INVESTÍCIÍ

Náš prístup orientovaný na zainteresované strany znamená, že správa sa zameriava výlučne na prekážky, ktoré označili podniky. V tejto kapitole sa analyzujú tieto prekážky obchodu, s ktorými sa spoločnosti EÚ stretávajú v tretích krajinách, a súvisiace trendy a opatrenia prijaté na ich odstránenie v rámci nášho partnerstva pre prístup na trh. Hoci sa v databáze a v tejto správe neposudzuje (ne)zákonnosť zaznamenaných opatrení, všetky tieto prekážky boli označené ako problematické z hľadiska spoločností EÚ a boli stanovené ako priority ďalšej činnosti v oblasti prístupu na trh, pretože môžu byť diskriminačné, neprimerané alebo môžu inak obmedzovať obchod. Všetky sú zahrnuté v našej databáze prístupu na trh.

A. CELKOVÝ SÚBOR PREKÁŽOK OBCHODU A INVESTÍCIÍ

Na konci roka 2018 bolo v databáze EÚ prístupu na trh⁶ 425 aktívnych prekážok obchodu a investícií v 59 tretích krajinách⁷. Toto rekordné číslo potvrdzuje stály nárast protekcionizmu ovplyvňujúceho zainteresované strany EÚ. Zároveň poukazuje aj na rastúci úspech nášho partnerstva pre prístup na trh ako fóra, na ktoré sa naše zainteresované strany čoraz viac obracajú s cieľom určiť a odstrániť prekážky obchodu. Databáza umožňuje rozlíšiť zaznamenané prekážky obchodu podľa tretej krajiny, podľa druhu opatrenia a podľa odvetvia. Toto rozdelenie sa dodržiava aj v tejto správe.

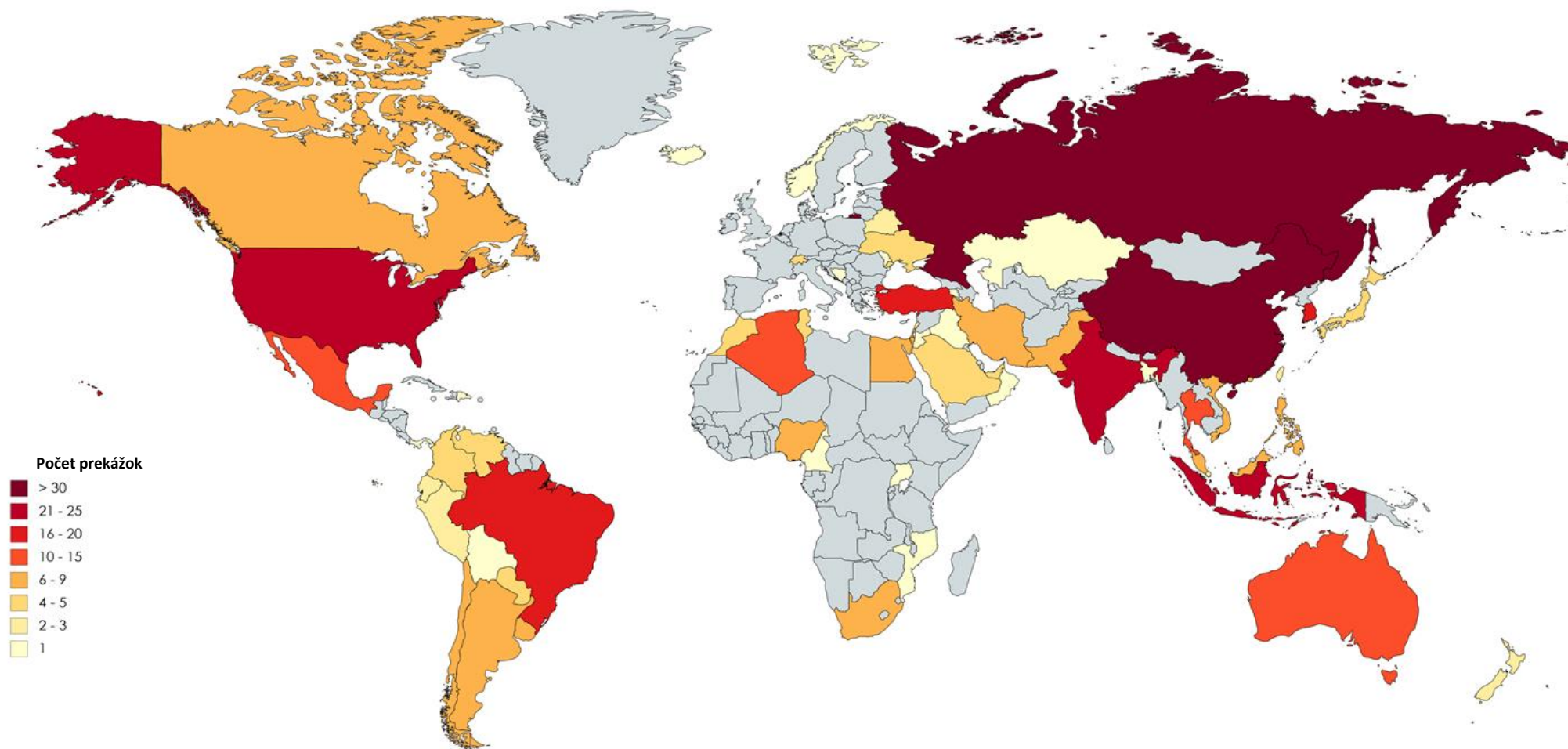
1. Prekážky rozdelené podľa tretej krajiny

V porovnaní s rokom 2017 zostalo desať krajín s najvyšším počtom prekážok nezmenených, aj keď v mierne inom poradí. Najmä Čína sa prvýkrát stala krajinou s najvyšším počtom zaznamenaných prekážok, keď 37 prekážok obmedzuje možnosti vývozu a investícií EÚ. Rusko je v tesnom závесе s 34 aktuálnym prekážkami, po ňom nasleduje India (25), Indonézia (25) a Spojené štáty s 23 prekážkami.

⁶ Keď sa minuloročné opatrenia (396 aktívnych prekážok) zrátajú s údajmi za rok 2018 (45 nových a 35 vyriešených prekážok), výsledkom je 406 prekážok. Rozdiel spočíva v tom, že Komisia začala od roku 2018 evidovať aktívne prekážky podrobnejšie, ako sa už predpokladalo v poznámke pod čiarou č. 9 v minuloročnej správe, čo viedlo k nominálne vyššiemu počtu prekážok, pričom východiskové trendy sa nezmenili. Zaznamenávanie každého jednotlivého aspektu prekážky samostatne umožňuje efektívnejšie monitorovanie každej prekážky, ako aj možnosť navrhnúť stratégie na individualizovanejšie odstraňovanie prekážok.

⁷ Alžírsko, Argentína, Arménsko, Austrália, Bangladéš, Bielorusko, Bolívia, Bosna a Hercegovina, Brazília, Čile, Čína, Dominikánska republika, Egypt, Ekvádor, Filipíny, Hongkong, India, Indonézia, Irak, Irán, Island, Izrael, Japonsko, Jordánsko, Južná Afrika, Južná Kórea, Kamerun, Kanada, Kazachstan, Kolumbia, Libanon, Malajzia, Maroko, Mexiko, Moldavsko, Mozambik, Nigéria, Nový Zéland, Nórsko, Omán, Panama, Pakistan, Paraguaj, Peru, Ruská federácia, Saudská Arábia, Singapur, Spojené arabské emiráty, Spojené štáty americké, Švajčiarsko, Taiwan, Thajsko, Tunisko, Turecko, Uganda, Ukrajina, Uruguaj, Venezuela a Vietnam.

Medzi ostatné tretie krajiny s najmenej desiatimi prekážkami patria Turecko (20), Brazília (18), Južná Kórea (17), Austrália (15), Thajsko (12), Mexiko (11) a Alžírsko (10). V grafe 1 sa uvádza podrobnejšie rozdelenie prekážok na celom svete.

Graf 1⁸: Geografické rozdelenie prekážok obchodu a investícií v databáze prístupu na trh

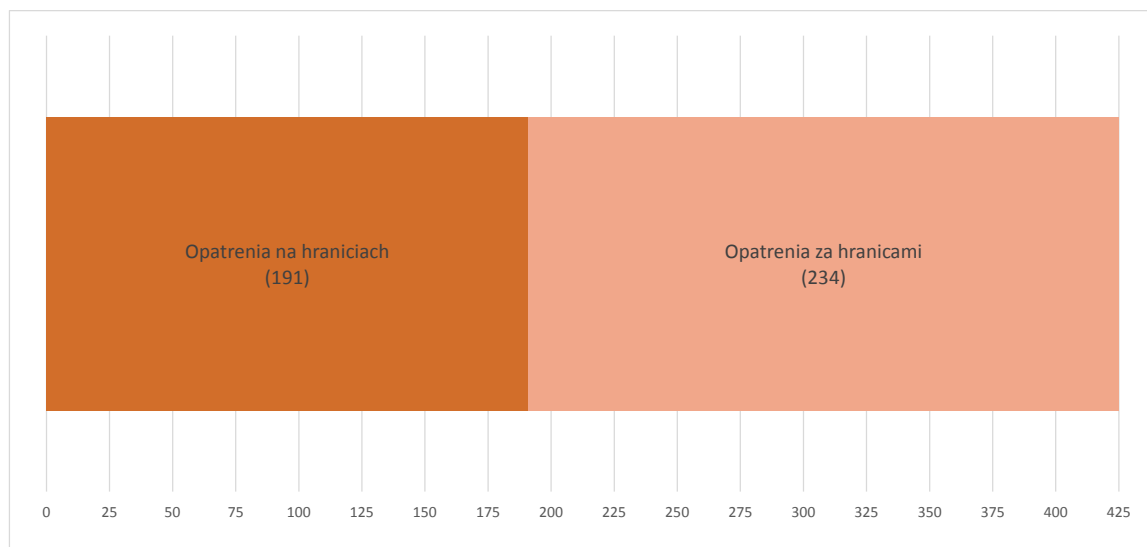
⁸ Vytvorené pomocou mapchart.net ©.

2. Prekážky podľa druhu opatrenia

Z grafu 2 vyplýva, že opatrenia za hranicami (234) sú početnejšie ako tradičné opatrenia na hraniciach (191), čo zodpovedá vývoju pozorovanému už minulý rok.

Opatrenia za hranicami sú obmedzenia týkajúce sa služieb, investícií, vládneho obstarávania, práv duševného vlastníctva či neodôvodnených technických prekážok obchodovania s tovarom. Väčšina týchto opatrení je zaznamenaných v Číne (25), Rusku (18) a Brazílii (15).

Opatrenia na hraniciach sú obmedzenia, ktoré majú priamy vplyv na dovoz a vývoz, spravidla prostredníctvom zvyšovania colných sadzieb, kvantitatívnych obmedzení, určitých sanitárnych a rastlinolekárskeho opatrení, dovozných licencií alebo prostredníctvom priamych zákazov obchodovania. Rusko (16) je krajina s najvyšším zaznamenaným počtom týchto opatrení, po ňom nasleduje Indonézia (13) a Spojené štáty (13).

Graf 2: Rozdelenie prekážok obchodu a investícií zaznamenaných v databáze prístupu na trh podľa druhu (počet opatrení)

B. NOVÉ PREKÁŽKY OBCHODU A INVESTÍCIÍ OZNÁMENÉ V ROKU 2018

V roku 2018 bolo zaregistrovaných celkom 45 nových prekážok v 23 tretích krajinách⁹, čo je približne o tretinu menej ako 67 nových prekážok oznámených v roku 2017. Ako sa však podrobnejšie opisuje ďalej v texte, odhadovaný hospodársky vplyv prekážok oznámených v roku

⁹ Alžírsko, Austrália, Brazília, Čína, Egypt, Filipíny, India, Indonézia, Irak, Irán, Japonsko, Južná Afrika, Pakistan, Peru, Ruská federácia, Saudská Arábia, Spojené arabské emiráty, Spojené štáty americké, Thajsko, Tunisko, Turecko, Ukrajina a Vietnam.

2018 je výrazne vyšší ako vplyv prekážok oznámených v minulom roku. Vývozcovia EÚ stoja pred čoraz zložitejšími a systémovejšími prekážkami na významných trhoch, čo opätovne potvrdzuje trend zvyšujúceho sa protekcionizmu zdôraznený v predchádzajúcich dvoch správach.

Obchodné toky dotknuté novými prekážkami v roku 2018 predstavujú vývoz EÚ28 v hodnote 51,4 miliardy EUR, číslo, ktoré je viac než dvojnásobné v porovnaní s rokom 2017 (23,1 miliardy EUR). Keďže toto číslo nezahŕňa prekážky v oblasti služieb alebo prekážky, keď nie je možné jednoducho určiť rozsah výrobkov, potenciálne dotknuté obchodné toky sú pravdepodobne mierne podcenené¹⁰.

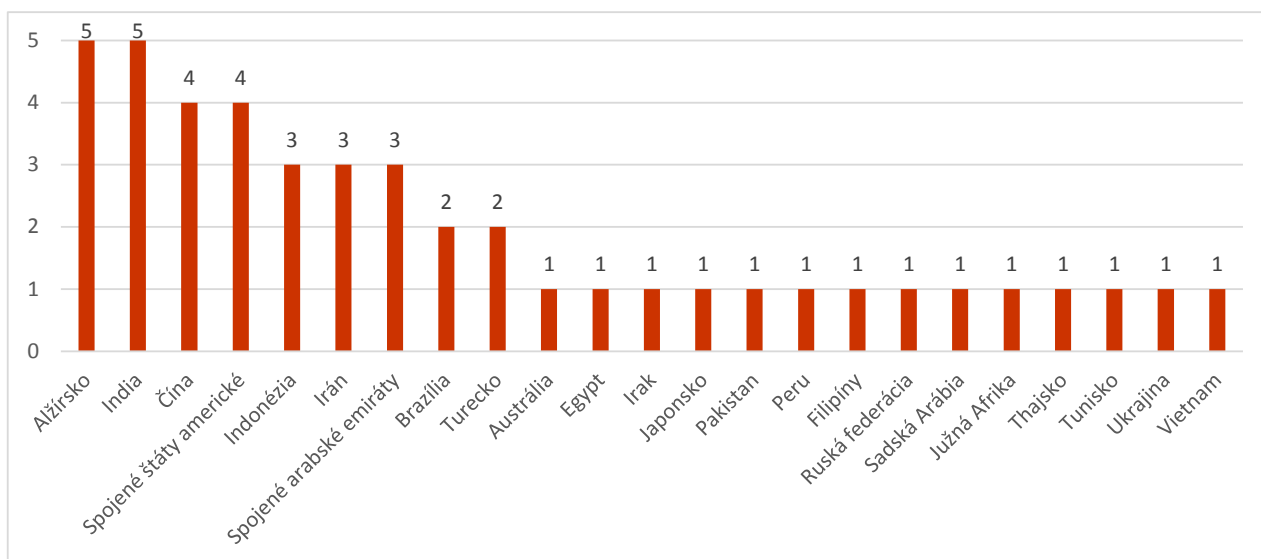
1. Nové prekážky oznámené v roku 2018 podľa tretích krajín

V tabuľke I a grafe 3 sa uvádza prehľad geografického rozdelenia nových prekážok zaznamenaných v roku 2018. Z toho vyplýva, že najvyšší počet nových prekážok bol oznámený v našich obchodných a investičných vzťahoch s Alžírskom a Indiou, v prípade ktorých bolo registrovaných päť nových prekážok v každej krajine. Čína a Spojené štáty sú v tesnom závесе, lebo obidve zaznamenali štyri nové prekážky. Tri prekážky boli oznámené v každej z týchto krajín: Indonézia, Irán a Spojené arabské emiráty. Brazília a Turecko ďalej zaviedli dve nové prekážky a zvyšných 14 prekážok bolo oznámených pre ostatné tretie krajiny. Keď sa pozrieme na regionálne sklony, pozorujeme, že drvivá väčšina nových prekážok v roku 2018 bola zavedená v Ázii (17), regióne južného Stredozemia a Blízkeho východu (17).

Keď tieto údaje porovnáme s výsledkami za rok 2017, pretrvávajúca prítomnosť Číny (desať nových prekážok minulý rok) a Indie (tri nové prekážky minulý rok) poukazuje na negatívny trend. Za zmienku tiež stojí, že Alžírsko bolo takisto spomenuté v minuloročnej správe v rámci nákazlivého efektu, ktorý sa objavil v regióne južného Stredozemia; päť nových prekážok v roku 2018 zjavne potvrdzuje túto tendenciu.

¹⁰ Pokiaľ ide o vyčíslenie objemu obchodu, ktorý mohol byť dotknutý (na základe údajov o dvojstrannom vývoze EÚ pre príslušné colné kódy harmonizovaného systému, ktoré vyčíslujú objem obchodu realizovaného napriek prekážke), analýza necolných prekážok a ich vplyvu zostáva osobitne zložitá. Hlavný dôvod je, že necolné prekážky sa vyznačujú rôznymi stupňami obmedzenia. Väčšina opatrení obmedzujúcich obchod okrem úplného zákazu obchodu ako taký nevylučuje, skôr ho len redukuje. Obmedzenia týkajúce sa rovnakých výrobkov alebo služieb sa navyše môžu prelínať. V dôsledku toho nemusia ďalšie prekážky nutne znamenať ďalší vplyv, ani odstránenie jednej prekážky neznamená automaticky zlepšenie prístupu na trh.

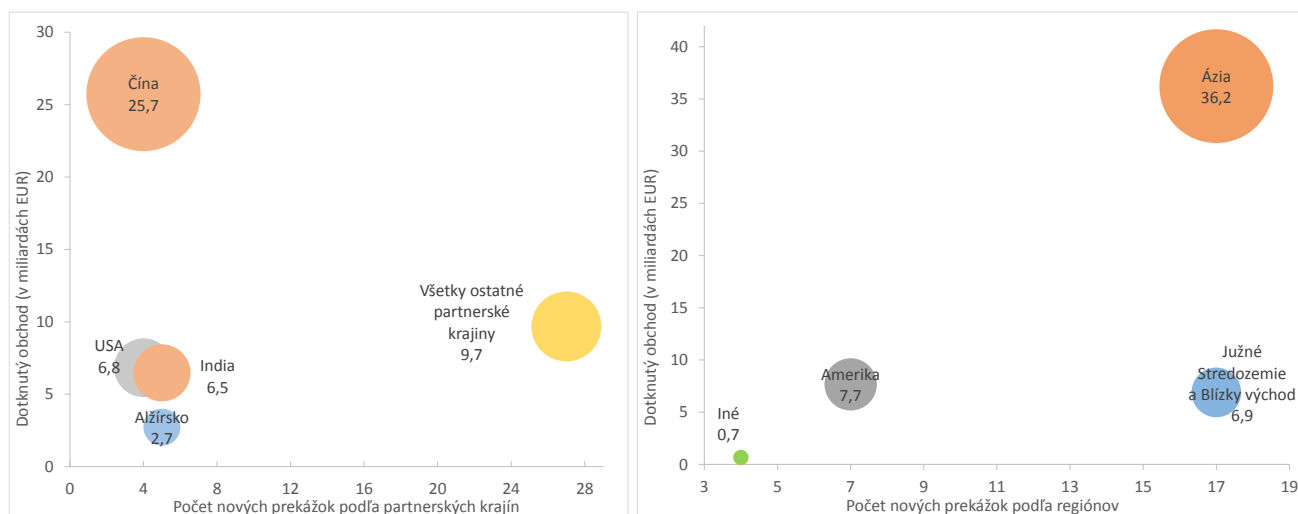
Tabuľka I: Geografické rozdelenie nových prekážok, ktoré boli oznámené v roku 2018

Graf 3: Geografické rozdelenie nových prekážok, ktoré boli oznámené v roku 2018, podľa regiónov

Ako sa uvádza skôr v texte, v tejto správe sa viac zdôrazňuje hospodársky význam nových prekážok. Graf 4 znázorňuje odhadované dotknuté obchodné toky v porovnaní s počtom prekážok zaznamenaných v roku 2018 pre konkrétnych partnerov a regióny. Vyplýva z neho, že nové prekážky zaznamenané v Číne (4) mali v porovnaní s prekážkami zaznamenanými v ostatných tretích krajinách výrazne väčší vplyv na dotknuté obchodné toky (25,7 miliardy EUR). Treba spomenúť, že túto značnú hodnotu potenciálne dotknutého obchodu zapríčiňuje najmä jedna nová prekážka v odvetví informačných a komunikačných technológií (IKT), ktorá mohla mať významný hospodársky vplyv na vývoz subjektov EÚ do Číny – táto prekážka sa podrobnejšie opisuje v kapitole II.

Z grafu 4 tiež vyplýva, že Čína, Spojené štáty, India a Alžírsko sa umiestnili najvyššie, aj keď v inom poradí, z hľadiska počtu nových prekážok zaznamenaných v roku 2018 a veľkosti obchodných tokov EÚ28, ktoré ovplyvnili tieto nové prekážky. Títo štyria partneri predstavujú 81 % (41,8 miliardy EUR) všetkého dotknutého obchodu EÚ28 v roku 2018 a 40 % nových oznámených prekážok (18).

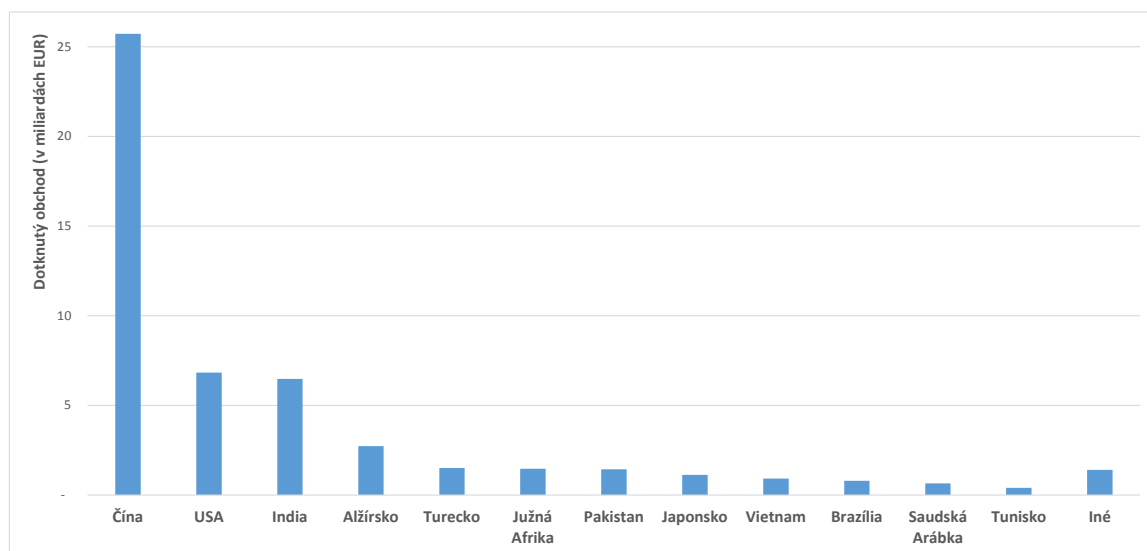

Graf 4: Počet nových oznámených prekážok a dotknutý obchod pre EÚ28 (v miliardách EUR), vybrané partnerské krajiny a regióny

V tabuľke II sa uvádzajú dotknuté obchodné toky pre všetkých 23 partnerských krajín, ktoré v roku 2018 zaviedli nové prekážky obchodu. Posúdenie hospodárskeho vplyvu nových prekážok prístupu na trh však nemusí vždy odrážať skutočný vplyv prekážok. Môže ísť o prípad prekážok

služieb alebo horizontálnych prekážok, ktoré sa ťažko kvantifikujú, alebo o prípad, keď ide o prelínajúce sa obmedzenia týkajúce sa rovnakých výrobkov.

Tabuľka II: Obchodné toky EÚ28 dotknuté novými prekážkami oznámenými v roku 2018 podľa partnerských krajín (v miliardách EUR)

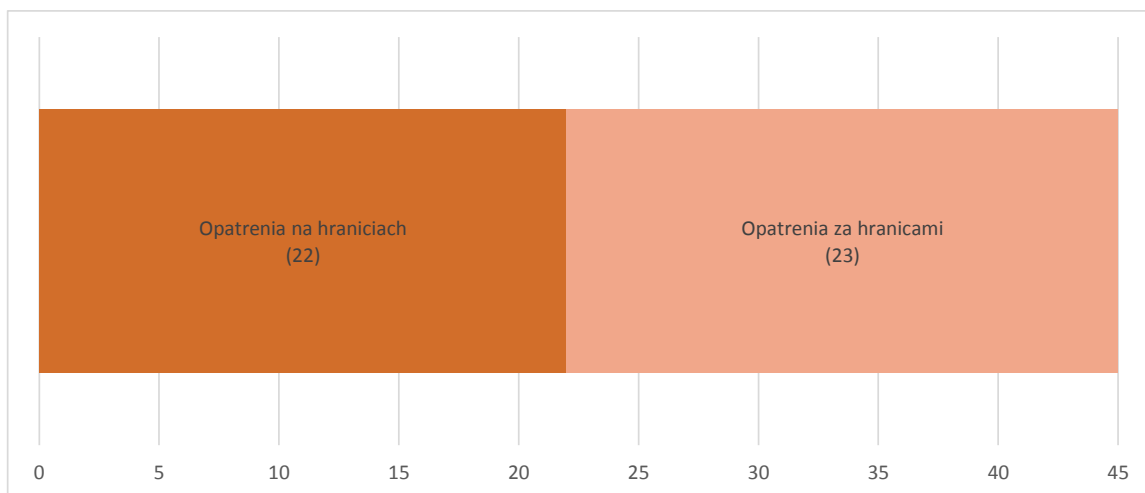

2. Nové prekážky oznámené v roku 2018 podľa druhu opatrenia

Z rozčlenenia nových prekážok podľa druhu opatrení vyplýva podobný rozsah nových opatrení za hranicami (23) a opatrení na hraniciach (22), čo potvrdzuje, že tretie krajiny naďalej využívajú obidva druhy obmedzení.

Väčšina opatrení za hranicami súvisí s požiadavkami na označovanie, daňovými opatreniami a novými regulačnými požiadavkami, ktoré zaviedli viaceré tretie krajiny. Väčšina opatrení na hraniciach sú sanitárne a rastlinolekárske obmedzenia¹¹ a opatrenia týkajúce sa vyšších ciel, sadzieb a kvót. Tento rok boli oznámené dve nové prekážky aj v oblasti služieb.

¹¹ Pokiaľ ide o sanitárne a rastlinolekárske opatrenia, nové prekážky vznikli, keď tretie krajiny zakázali vývoz z celého územia určitých členských štátov EÚ namiesto toho, aby zákaz vývozu obmedzili na oblasti postihnuté chorobou zvierat. Politika regionalizácie EÚ teda nebola uznaná. EÚ pracuje na odstraňovaní týchto prekážok a ďalej pracuje na podobných prekážkach, ktoré vznikli pred rokom 2018.

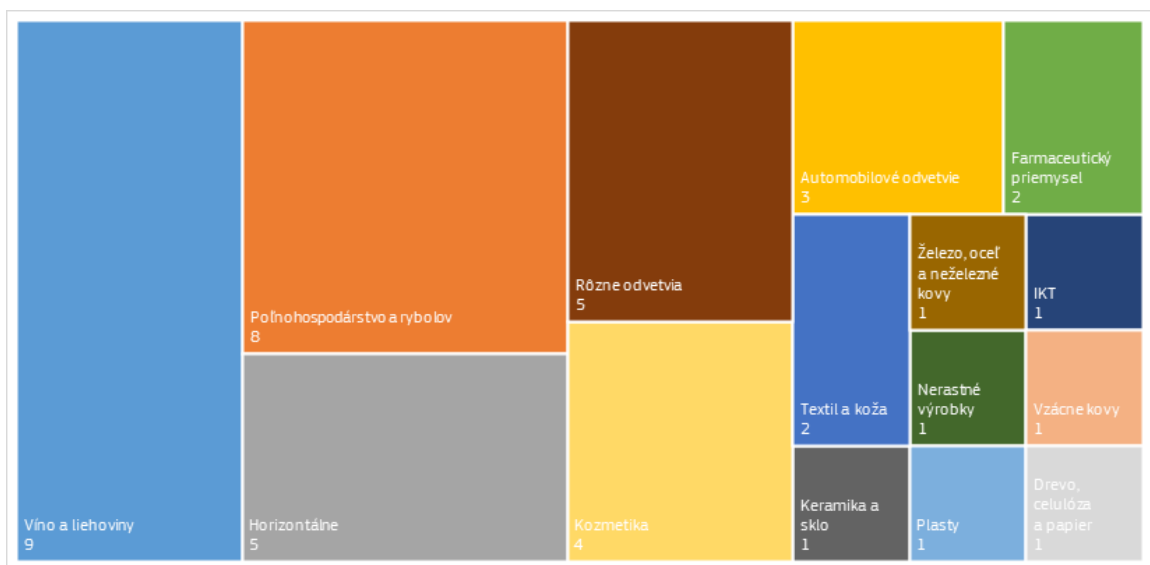
Graf 5: Rozdelenie nových prekážok obchodu a investícií oznámených v roku 2018 podľa druhu (počet opatrení)

3. Nové prekážky oznámené v roku 2018 podľa odvetví

Nové prekážky oznámené v roku 2018 ovplyvnili obchod EÚ v 13 konkrétnych hospodárskych odvetviach, ako aj vo forme horizontálnych alebo prierezových prekážok ovplyvňujúcich viaceré oblasti.

Najvyšší počet nových prekážok bol oznámený v odvetviach *vín a liehovín* (9) a *poľnohospodárstva a rybolovu* (8). Celkovo bolo zaznamenaných desať prekážok, ktoré boli buď úplne *horizontálne* (5)¹², alebo prierezové obmedzenia postihujúce *rôzne odvetvia* (5). *Kozmetické odvetvie* čelí vzniku štyroch nových prekážok, *automobilové odvetvie* čelí vzniku troch nových prekážok a vo *farmaceutickom odvetví* a *odvetví textilu a kože* sa v obidvoch v roku 2018 objavili dve nové prekážky. A napokon, viaceré ďalšie odvetvia boli ovplyvnené jednou novou prekážkou obchodu: *IKT; keramika a sklo; železo, oceľ a neželezné kovy; nerastné výrobky; papier, drevo a celulóza; plast a vzácne kovy*.

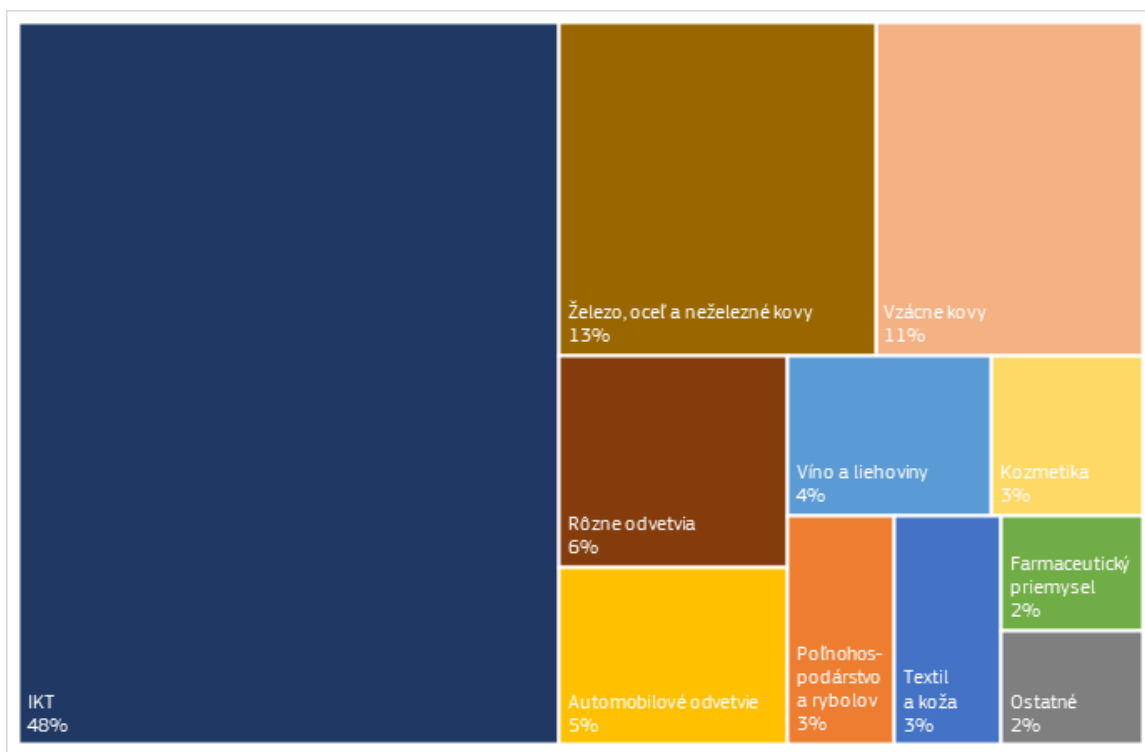
¹² Vrátane dvoch horizontálnych prekážok týkajúcich sa obchodovania so službami.

Graf 6: Odvetvové rozdelenie prekážok obchodu a investícií oznámených v roku 2018 (počet prekážok)

Zatiaľ čo počet identifikovaných opatrení predstavuje dôležitý ukazovateľ, analýza obchodu lepšie objasňuje skutočný význam jednotlivých prekážok. Ako je znázornené v grafe 7, priemyselné odvetvia predstavovali približne 97 % dotknutého obchodu, pričom prekážky len v troch odvetviach (*IKT; železo, oceľ a neželezné kovy; vzácne kovy*), predstavovali 72 % všetkého vývozu EÚ28 ovplyvneného novými oznámenými prekážkami.¹³

¹³ „Ostatné“ zahŕňajú tieto hospodárske odvetvia: keramika a sklo; nerastné výrobky; plasty; drevo, celulóza a papier.

Graf 7: Obchodné toky EÚ28 dotknuté prekážkami oznámenými v roku 2018 podľa odvetví (percentuálny podiel dotknutých obchodných tokov)

II. HLAVNÉ NOVÉ PREKÁŽKY OBCHODU A INVESTÍCIÍ OZNÁMENÉ V ROKU 2018

V tejto kapitole sa uvádza analýza nových oznámených prekážok týkajúcich sa obchodných partnerov, v prípade ktorých boli v roku 2018 oznámené najmenej štyri prekážky a ktorí predstavujú najväčší podiel potenciálne dotknutých obchodných tokov EÚ (81 %), konkrétne Čína, Spojené štáty americké, India a Alžírsko.

A. KVALITATÍVNA ANALÝZA NOVÝCH PREKÁŽOK

1. Čína

Obchodný vzťah EÚ s Čínou je jeden z najkomplexnejších. Hoci Čína zostáva pre spoločnosti EÚ dôležitým trhom, naše dvojstranné obchodné vzťahy už roky značne ovplyvňujú príliš mnohé narušenia obchodu a prekážky prístupu na trh, ktoré zahŕňajú rôzne systémové problémy, ako napríklad obrovské subvencovanie, povinnosti prenosu technológie, nadmernú kapacitu v tradičných odvetviach, ako sú oceľ a hliník, ale čoraz viac aj v oblastiach moderných technológií (*Made in China 2025*) alebo neodôvodnené predpisy týkajúce sa kybernetickej bezpečnosti a šifrovania.

V tomto kontexte Čína v roku 2018 zaviedla štyri nové prekážky, čo potvrdzuje trend pozorovaný minulý rok, keď bolo oznámených rekordných desať nových prekážok. Tento vývoj teraz Čínu potvrdil ako partnera EÚ, ktorý s celkovo 37 prekážkami obmedzuje obchod najviac. Spoločne by tieto štyri nové prekážky mohli ovplyvniť vývoz EÚ až do výšky 25,7 miliardy EUR.

Ako už bolo zdôraznené v minuloročnej správe, Čína zaviedla rôzne opatrenia obmedzujúce obchod v oblasti špičkových priemyselných odvetví, ktoré dopĺňajú aj spoločné faktory priemyselnej politiky a rôzne narušenia obchodu v rámci stratégie *Made in China 2025*. Čína v roku 2018 ďalej rozširovala tucty vykonávacích opatrení v oblasti IKT na zabezpečenie fungovania zákona o kybernetickej bezpečnosti, ktorý nadobudol účinnosť 1. júna 2017. V rámci tohto vývoja vydalo v júni 2018 ministerstvo verejnej bezpečnosti na verejnú konzultáciu **návrh nariadenia o utajovanej ochrane kybernetickej bezpečnosti, známy tiež ako schéma kybernetickej viacúrovňovej ochrany**, ktorý by mohol nahradiť pôvodnú schému viacúrovňovej ochrany z roku 2007. Cieľom týchto nariadení je podriaďiť všetky informačné systémy utajeniu podľa ich úrovne bezpečnosti. Na základe vnímanej úrovne citlivosti by zahraničné spoločnosti mohli byť vylúčené z určitých trhových segmentov. Vo všeobecnosti je problematické, že návrh ponecháva značný priestor na výklad, lebo hlavné pojmy nie sú definované. Navyše by sa mohlo zvýšiť dôkazné bremeno spoločností, dokonca aj pri menej rizikových aplikáciách, viac aplikácií by mohlo neoprávnene patriť do kategórií s vyšším rizikom a na kryptografické aplikácie by sa mohli vzťahovať nadbytočné požiadavky na testovanie a certifikáciu. Opatrenia sú otázne aj z hľadiska duševného vlastníctva. Napokon, dlhotrvajúci problém nedostatočného prístupu k príslušným čínskym normalizačným orgánom (TC 260 pracovná skupina 3, technický výbor pre kybernetickú bezpečnostnú normalizáciu) sa stal ešte naliehavším v spojení s touto schémou kybernetickej viacúrovňovej ochrany z dôvodu spojitosti s normami, ktoré tieto orgány

vypracúvajú. Samotná táto prekážka by mohla značne ovplyvniť vývoz EÚ: dotknuté obchodné toky v odvetví IKT a elektroniky sa odhadujú na sumu 24,9 miliardy EUR, pričom treba poznamenať, že toto opatrenie by v skutočnosti mohlo mať značné účinky aj na investície EÚ v Číne a okrem odvetvia IKT môže ovplyvniť aj iné špičkové priemyselné odvetvia.

Distribútori **kuchárskych šľahačov plnených plynom a bombičiek** pre trh so stravovaním sa navyše stretávali s ťažkosťami spôsobenými nejasnou požiadavkou mať licenciu na uchovávanie a distribúciu „nebezpečného tovaru“ na základe aktuálneho regulačného rámca Číny. Toto opatrenie sa týka vývozu vo výške až 383 miliónov EUR.

Po tretie, **normami na reguláciu potravín** sa stanovujú reštriktívne parametre pre kvasnice, ktoré obmedzujú vývoz určitých syrov z EÚ a spôsobujú zdržanie postupov schvaľovania vývozu sterilizovaného mlieka. Toto opatrenie sa týka vývozu vo výške až 469 miliónov EUR.

Napokon, Čína upravila svoje **pravidlá týkajúce sa soľného monopolu** prostredníctvom opatrení zverejnených v decembri 2017 a máji 2018. V dôsledku toho čínske colné orgány v podstate zastavili všetok dovoz soli a v pravidlách sa stanovuje, že v Číne môžu soľ predávať len určené veľkoobchodné spoločnosti. Nie je jasné, či možno určiť zahraničné spoločnosti.

Hoci na riešenie výziev, ktorým EÚ vo vzťahu k Číne čelí, využila všetky prostriedky vrátane dvojstranných dialógov (pracovná skupina pre hospodárstvo a obchod, rokovania o IKT, kybernetická akčná skupina, dialóg o obchode a investíciách, hospodársky dialóg na vysokej úrovni, samit) a viacstranných fór (rôzne výbory WTO), najnovší vývoj si vyžaduje ďalšie, dobre koordinované úsilie na lepšie vyriešenie otázok prístupu na trh v Číne.

Komisia zároveň v situáciách, keď dialógy nepriniesli uspokojivé výsledky, neváhala prijať rzné kroky na presadenie medzinárodných obchodných pravidiel: EÚ začala 1. júna 2018 právne konanie vo WTO proti čínskym opatreniam týkajúcim sa prenosu technológie (DS549), ktoré narúšajú práva duševného vlastníctva európskych spoločností. Zároveň sa stalo zrejým, že určité narušenia obchodu teraz môžu ohroziť integritu globálneho systému obchodovania. Zatiaľ čo EÚ bude naďalej v plnej miere využívať svoj rozsiahly súbor nástrojov na riešenie postupov narúšajúcich obchod v rámci existujúceho súboru medzinárodných pravidiel, je zrejmé, že pravidlá WTO sa musia modernizovať s cieľom nájsť skutočné trvalé nápravné opatrenia. V tejto súvislosti sa na samite EÚ a Číny v roku 2018 vytvorila dvojstranná pracovná skupina pre reformu WTO.

Rokovania prebiehajú aj o otázke komplexnej dohody o investíciách na uľahčenie podmienok prístupu investícií na trh, s ktorými sa stretávajú spoločnosti EÚ v Číne. Po samite EÚ a Číny v roku 2018 si obidve strany vymenili ponuky prístupu na trh.

2. USA

EÚ a Spojené štáty majú najväčší hospodársky vzťah na svete. Keďže transatlantické hospodárstvo podporuje 15 miliónov pracovných miest v EÚ a USA, spolupráca EÚ – USA má pre stabilitu značných obchodných tokov a viacstranného systému obchodovania zásadný význam.

Obchodné napätie medzi EÚ a USA sa v roku 2018 zvýšilo, keď USA zaviedli štyri nové prekážky obchodu, takže celkový počet prekážok sa zvýšil na 23. Aj keď jedna z týchto prekážok bola úspešne vyriešená v roku 2018, zvyšné tri prekážky sa týkajú vývozu EÚ v hodnote až 6,8 miliardy EUR¹⁴.

Obchodné napätie medzi EÚ a USA sa zvýšilo najmä v dôsledku zavedenia ďalších tzv. **ciel podľa paragrafu 232** od 1. júna 2018 na dovoz ocele (25 %) a hliníka (10 %) EÚ údajne z dôvodov národnej bezpečnosti. EÚ reagovala rýchlo a proporcionálne na tieto opatrenia tak, že požiadala o konzultácie na základe Dohody WTO o urovnávaní sporov, zaistila rovnováhu prostredníctvom dodatočných ciel na vybraný tovar dovážaný z USA v hodnote 2,8 miliardy EUR vývozu USA a zaviedla vlastné opatrenia na ochranu pred možným presmerovaním obchodu a na ochranu európskych podnikov pred nepriamymi negatívnymi účinkami opatrení USA.

Začatie osobitného prešetrovania aspektu vnútroštátnej bezpečnosti v súvislosti s dovozom automobilov a automobilových dielov do USA v máji 2018 je navyše príčinou vážneho znepokojenia EÚ, lebo akékoľvek nepriaznivé opatrenia by mohli významne ovplyvniť obojstranný transatlantický obchod¹⁵.

Na pozadí týchto skutočností sa 25. júla 2018 predseda Juncker stretol s prezidentom Trumpom. Ich diskusie boli úspešné a obidvaja predstavitelia dospeli k dohode, že začnú novú fázu obchodného vzťahu s cieľom uľahčiť obchod a zmierniť obchodné napätie. V spoločnom vyhlásení z 25. júla 2018 stanovili súbor činností na dosiahnutie tohto cieľa. EÚ a USA sa navyše dohodli, že kým prebieha práca na tejto spoločnej agende, neprijmú žiadne opatrenia, ktoré by boli v rozpore s duchom ich dohody.

Iné nedávne prekážky obchodu, ktoré zaviedli USA a sú mimo rozsahu spoločného vyhlásenia, sa týkajú po prvé dvoch špecifických ustanovení v **zákone USA o znížení dane a pracovných miestach z roku 2017**, t. j. dane za narušanie základu dane a zneužívanie (*Base Erosion and Anti-abuse Tax – BEAT*), ktorá zahŕňa niekoľko diskriminačných aspektov, a odpočítania pre príjem zo zahraničia z nehmotných aktív (*Deduction for Foreign Derived Intangible Income – FDI*), ktorý môže predstavovať zakázanú dotáciu. EÚ sa znepokojuje, že tieto dve ustanovenia negatívne ovplyvnia európske podniky (najmä banky a poisťovateľov), a svoje obavy tlmočila protistranám USA na politickej a technickej úrovni.

Po druhé, určité nezrovnalosti týkajúce sa colného zatried'ovania, t. j. skutočnosť, že colná správa USA nedodržiava **zatried'ovanie viacvrstvových parkiet Svetovej colnej organizácie na colné účely**, čoho výsledkom je uvalenie dovozného cla vo výške 5 % namiesto 0 % alebo dokonca 8 %, keď sa viacvrstvové parkety považujú za preglejku.

A napokon, prekážka zavedená v roku 2018 na základe **zákona o formaldehyde**, v ktorom sa stanovujú emisné normy formaldehydu pre vnútroštátne vyrábané a dovážané kompozitné drevené výrobky, bola napokon vyriešená. Táto záležitosť bola spôsobená skorším dátumom

¹⁴ V súlade s metodikou použitou v tejto správe bola táto suma vypočítaná na základe obchodných tokov dotknutých výrobkov v roku 2018.

¹⁵ Ak by USA prijali opatrenia, mohla by to byť veľmi významná dodatočná prekážka.

dosiahnutia súladu, ako bolo pôvodne ohlásené (jún 2018 namiesto decembra 2018). V dôsledku toho sa niektoré spoločnosti EÚ obávali krátkej lehoty, najmä v súvislosti so zásielkami, ktoré už boli na ceste do USA. Na základe demaršov EÚ určených vládou USA (vrátane listu agentúry USA pre ochranu životného prostredia) a konzultácie so zainteresovanými stranami EÚ bolo potvrdené, že otázka bola vyriešená, keďže colné orgány nepozastavili žiadne zásielky.

Dlhotrvajúci problém zbytočného meškania týkajúceho sa zverejnenia konečného rozhodnutia, ktorým sa ôsmim členským štátom EÚ (Belgicku, Francúzsku, Holandsku, Nemecku, Poľsku, Portugalsku, Španielsku a Taliansku) povoľuje vyvážať **jablká a hrušky** do USA, ešte nebola vyriešená a zasluhuje si osobitnú pozornosť. Žiadosť sa vybavuje od roku 2008 a zverejnenie konečného rozhodnutia o povolení obchodovania sa bezdôvodne odkladá napriek chýbajúcim sanitárnym/rastlinolekárskeým dôvodom.

3. India

Rok 2018 bol poznačený pretrvávajúcim protekcionistickým trendom v Indii, pri ktorom pretrvávali prekážky dovozu z EÚ a v určitej miere sa aj rozšírili. Zahŕňa to prohibatívne dovozné clá na tovar v kľúčových odvetviach, sanitárne a rastlinolekárske obmedzenia poľnohospodárskeho dovozu a rastúci počet technických prekážok obchodu v rôznych formách vrátane odchýlok od dohodnutých medzinárodných noriem. Ďalšie ťažkosti subjektov EÚ sú spojené s požiadavkami na miestny obsah pri vládnom obstarávaní a absencia ochranného rámca pre zahraničné investície.

V tejto súvislosti bolo v roku 2018 zaznamenaných päť nových prekážok obchodu, čím sa celkový počet prekážok v Indii zvýšil na 25. Aj keď bola jedna z týchto prekážok čiastočne vyriešená v roku 2018, zvyšné štyri prekážky sa týkajú vývozu EÚ v hodnote až 6,5 miliardy EUR.

Pokiaľ ide o nové prekážky, jedna sa týka **procesu registrácie kozmetických prípravkov** s diskriminačnými registračnými požiadavkami pre dovoz a odchýlením sa od medzinárodne dohodnutých noriem a ďalšia sa týka nového **zvýšenia dovozného cla na leštené diamanty**, pričom ide o štvrté takéto zvýšenie cla v priebehu šiestich rokov. Tieto nové prekážky, ktoré ešte treba s indickými orgánmi do hĺbky prediskutovať, sa týkajú značnej hodnoty vývozu EÚ vo výške až 6,1 miliardy EUR a mohli by sa stať vážnou prekážkou obchodovania EÚ s Indiou.

India okrem dlhoročných vysokých ciel a daní v **automobilovom** odvetví navyše v priebehu rokov zaviedla aj 1000 nových **noríem** špecifických pre krajinu, z čoho čoraz väčší počet nezodpovedá medzinárodne dohodnutým normám. Kombinácia týchto opatrení bráni európskym výrobcům súťažiť s miestnymi výrobcami za rovnakých podmienok, čo ovplyvňuje obchodné toky v aktuálnej hodnote až 144 miliónov EUR. To je relatívne nízka suma v odvetví, v ktorom je vývoz EÚ tradične vysoký, čo dokazuje v súčasnosti obmedzený prístup spoločností EÚ na trh v tomto dôležitom odvetví.

Okrem toho v apríli 2018 Úrad pre bezpečnosť potravín a potravinové normy v Indii (*Food Safety and Standards Authority of India – FSSAI*) uverejnil nové nariadenie o bezpečnosti a normách týkajúcich sa potravín, ktoré obsahuje nové **normy pre destilované alkoholické nápoje, víno**

a **pivo**. Napriek určitým pozitívnym prvkom obsahuje nariadenie ustanovenia, ktoré poškodia dovoz z EÚ do Indie v hodnote až 193 miliónov EUR. Ide napríklad o neuznanie zemepisných označení, technické špecifikácie, ktoré sa odlišujú od medzinárodných noriem a postupov, alebo prílišné požiadavky na označovanie.

Pozitívne je, že jedna z nových prekážok oznámených v roku 2018 týkajúca sa **povinných veterinárnych osvedčení pri dovoze koženého tovaru** už bola čiastočne vyriešená a analyzuje sa v časti tejto správy o vyriešených prekážkach.

Okrem týchto nových prekážok treba poukázať na ďalší negatívny vývoj týkajúci sa existujúcej prekážky, keďže India aj naďalej sleduje negatívny trend **zvyšovania ciel na výrobky IKT**, ktorý sa začal v roku 2014. K poslednému zvýšeniu ciel došlo v októbri 2018, čím sa ďalej rozšíril zoznam výrobkov a zvýšili sa clá uplatňované na tieto výrobky. Zvýšené sadzby ovplyvňujú dovoz viacerých výrobkov IKT, ako sú základňové stanice, mobilné telefóny, ako aj ich komponenty a príslušenstvo, v hodnote približne 800 miliónov EUR¹⁶. Komisia začala v rámci WTO konanie proti týmto opatreniam 2. apríla 2019¹⁷.

Ako sa zdôrazňuje v novej stratégii EÚ pre Indiu¹⁸, EÚ si cení svoje strategické partnerstvo s Indiou a je si plne vedomá nevyužitého potenciálu a vzájomného prínosu dvojstranných hospodárskych a obchodných vzťahov. Preto je plne odhodlaná konštruktívne spolupracovať s Indiou na zlepšovaní podnikateľského prostredia, budovaní lepšieho a spravodlivého prístupu na trh a ochrane investícií. EÚ v tejto súvislosti dôsledne podniká kroky a zostane ostražitá s cieľom vyriešiť nové a dlhotrvajúce prekážky v Indii. EÚ a India majú pravidelný dvojstranný dialóg o obchode zameraný na vyriešenie prekážok obchodu v rámci podvýboru EÚ a Indie pre obchod a jeho špecializovaných pracovných skupín, napríklad pre otázky sanitárnych a rastlinolekárskeho obmedzení a technických prekážok obchodu. Ide však o postupný proces, ktorý minulý rok priniesol z hľadiska riešenia záujmov EÚ len obmedzené výsledky. Ťažkosti, s ktorými sa stretávajú vývozcovia z EÚ, a nedostatočný pokrok pri hľadaní riešení sa zdajú spojené s hospodárskou prioritou indickej vlády premeniť Indiu na výrobné centrum prostredníctvom iniciatívy „Make in India“, ktorej cieľom je prilákať zahraničné investície, ale bez toho, aby uprednostňovala otvorenosť obchodu.

4. Alžírsko

Trend rastúceho protekcionizmu identifikovaný v stredozemskom regióne vo vydaní tejto správy za rok 2017 pokračoval v roku 2018. V regióne sa celkový počet prekážok obchodu a investícií

¹⁶ Keďže sa táto prekážka nepovažovala za novú prekážku zavedenú v roku 2018, uvedená suma nie je zahrnutá v celkových výpočtoch dotknutého obchodu.

¹⁷ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2001>.

¹⁸ Pozri spoločné oznámenie Prvky stratégie EÚ pre Indiu

(https://eeas.europa.eu/delegations/india/54057/joint-communication-elements-eu-strategy-india_en) a závery Rady o stratégii EÚ pre Indiu (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14638-2018-INIT/sk/pdf>).

zvýšil na 36 (Alžírsko, Egypt, Izrael, Libanon, Maroko a Tunisko), pričom Alžírsko malo najvyšší počet prekážok (10) a po ňom nasledovali Egypt (8) a Izrael (6).

Okrem súboru dlhoročných prekážok obmedzujúcich vývoz z EÚ a napriek stálemu úsiliu EÚ o konštruktívny dialóg zaviedlo Alžírsko v roku 2018 päť nových prekážok prevažne v spojení s Indiou spomedzi všetkých obchodných partnerov EÚ. Aj keď jedna z týchto otázok bola úspešne vyriešená v roku 2018, celkový vplyv týchto prekážok zostáva významný, keďže hodnota dotknutého vývozu z EÚ dosahuje sumu 2,7 miliardy EUR.

Po prvé, Alžírsko zaviedlo rozsiahly dočasný **zákaz dovozu** pre 851 výrobkov z približne 45 skupín výrobkov prostredníctvom zákona o rozpočte a súvisiacej vyhlášky prijatej 7. januára 2018 a potom neskôr v máji rozšírilo zákaz na 877 výrobkov (opatrenie bolo ďalej zmenené v roku 2019). Zákonom o rozpočte na rok 2018 sa tiež výrazne **zvýšili clá** pre 129 colných položiek. Tento zoznam zahŕňa dôležité výrobky európskych vývozcov, ako sú komponenty telefónov, modemy, káble a elektrické spotrebiče, so sadzbami vo výške až 60 %.

Európskych plavebných spoločností sa navyše veľmi dotkli dve nové opatrenia zavedené v roku 2018.¹⁹ Po prvé, od 1. januára 2018 bola zavedená **povinnosť v súvislosti s DPH**. Služby poskytované prepravnými plavidlami a súvisiace s ich nákladom teraz podliehajú sadzbe DPH vo výške 19 %. Na rozdiel od alžírskych plavebných spoločností, na ktoré sa v členských štátoch Európskej únie vzťahuje nulová sadzba DPH, európske plavebné spoločnosti nemôžu DPH získať späť. Po druhé, od 20. mája 2018 sú podľa nového obežníka alžírskych colných orgánov príslušnými orgánmi, ktoré majú náhodným výberom určiť **suché prístavy, kam sú lode presmerované na vykládku tovaru** v prístave mesta Alžír. Tento obežník spôsobuje európskym plavebným spoločnostiam vážne prevádzkové, právne a finančné problémy.

EÚ rieši rôzne existujúce a nové zavedené opatrenia obmedzujúce obchod vo všetkých možných fórach s alžírskymi orgánmi (napr. Rada pre pridruženie, Výbor pre pridruženie, podvýbor pre obchod a iné relevantné podvýbory). V roku 2018 bola zriadená aj pracovná skupina na vysokej úrovni, aby sa v rámci nej diskutovalo o týchto otázkach s cieľom nájsť spoločne dohodnuté riešenie v rámci dohody o pridružení medzi EÚ a Alžírskom. Napriek tomuto úsiliu Alžírsko ďalej koná jednostranne, zavádza prekážky obchodu a z hľadiska prístupu na trh sa stáva jedným z najnáročnejších obchodných partnerov EÚ. Komisia vynaloží maximálne úsilie na nápravu tejto situácie.

Napokon, ako bolo uvedené skôr v texte, jedna z nových prekážok zavedená v roku 2018 bola vyriešená. Alžírské orgány požadovali od dovozcov, aby predložili oficiálne **osvedčenie o voľnom pohybe** vydané v krajine pôvodu. V opatrení nebolo stanovené, ktorý orgán má vydať toto osvedčenie, a praktické vykonávanie opatrenia nebolo vždy jednotné, čo spôsobilo právnu neistotu subjektov a potenciálne ovplyvnilo všetok dovoz zo všetkých členských štátov EÚ. V apríli 2018 na stretnutí novo zriadenej kontaktnej skupiny pre obchod medzi EÚ a Alžírskom v Alžíri a vďaka príspevku zainteresovaných strán EÚ v rámci partnerstva pre prístup na trh Komisia predložila Alžírsku vzorový formulár, ktorý by mohli vydávať obchodné komory všetkých

¹⁹ Nebolo možné kvantifikovať možný hospodársky vplyv na plavebné spoločnosti EÚ.

členských štátov EÚ. Alžírské orgány v máji 2018 oficiálne potvrdili, že akceptujú navrhnutý formulár, čo umožnilo všetkým vývozcom EÚ splniť požiadavku. Aj keď ide o pozitívny vývoj, celková situácia prístupu spoločností EÚ na trh predstavuje z dôvodu počtu a vplyvu nevyriešených prekážok, ako sa vysvetľuje skôr v texte, naďalej vážny problém.

III. HLAVNÉ PREKÁŽKY OBCHODU A INVESTÍCIÍ VYRIEŠENÉ V ROKU 2018

V tejto kapitole sa analyzuje 35 prekážok, ktoré boli v roku 2018 úplne alebo čiastočne vyriešené v 25 rôznych tretích krajinách, a uvádza sa stratégia Európskej komisie na riešenie prekážok obchodu a investícií.

A. STRATÉGIA EÚ NA RIEŠENIE PREKÁŽOK OBCHODU A INVESTÍCIÍ

Odstraňovanie prekážok obchodu vo svete, v ktorom je protekcionizmus na vzostupe, sa stalo dôležitou úlohou Komisie. Na tento účel bola posilnená stratégia EÚ pre prístup na trh, zlepšila sa koordinácia inštitúcií a zainteresovaných strán EÚ, zlepšila sa prioritizácia prekážok, posilnila sa komunikácia a zvýšila sa informovanosť. Toto úsilie viedlo k vyriešeniu 23 prekážok v roku 2015, 20 prekážok v roku 2016 a rekordnému počtu 45 úspešne vyriešených prekážok v roku 2017 a 35 odstráneným prekážkam v roku 2018. Celkovo bolo v rámci mandátu súčasnej Komisie vyriešených 123 prekážok. Ide o výsledok, ktorý odráža zvýšenú prioritu kladenú na vykonávanie a presadzovanie v súčasnom transakčnejšom prostredí globálneho obchodovania. Okrem toho rôzne kanály našej stratégie pre prístup na trh takisto slúžia ako systém včasného varovania na zamedzenie prekážkam, ešte kým vzniknú.

Spoločnosti EÚ môžu používať rôzne kanály na oznamovanie prekážok obchodu a investícií Európskej komisii. Komisia sa po identifikácii prekážok spolieha na svoj široký arzenál nástrojov na vyriešenie prekážok obchodu.

Nástroj č. 1: Diplomatické opatrenia. Vykonáva sa veľa diplomatickej práce, v rámci ktorej Európska komisia, Európska služba pre vonkajšiu činnosť, členské štáty EÚ a priemysel úzko spolupracujú prostredníctvom siete delegácií EÚ a ambasád členských štátov v tretích krajinách. Táto práca zahŕňa mnohé rôzne činnosti, ktoré sa pohybujú od technických obchodných projektov, ako sú dialógy a výbory, po formálne demarše, ako napríklad pracovné cesty komisárov na vysokej úrovni a ministerské a prezidentské opatrenia. V prípade, ak sa tým zvýši účinnosť našej práce, sa opatrenia koordinujú s podobne zmyslajúcimi partnermi. V tejto súvislosti treba tiež poznamenať, že Komisia ďalej napreduje v iniciatíve európskej hospodárskej diplomacie a uzatvára prvý cyklus určenia priorít hospodárskej diplomacie, ktoré sa týkajú 107 krajín. Prakticky vo všetkých týchto krajinách sa prístup na trh uvádza ako hlavná priorita, takže ťaží zo spoločného úsilia všetkých príslušných subjektov, t. j. členských štátov, obchodných združení a delegácií EÚ, o dosiahnutie pokroku v tejto oblasti a odstránenie prekážok.

Nástroj č. 2: Urovnávanie sporov. Obvyklú prácu výboru WTO dopĺňa intenzívna činnosť Komisie v rámci urovnávania sporov. EÚ začala v roku 2018 dva nové spory vo WTO: spor o opatreniach USA týkajúcich sa ocele a hliníka (DS548) a spor proti Číne pre jej opatrenia týkajúce sa prenosu technológie (DS549). EÚ začala tiež konanie vo veci dodržiavania predpisov v súvislosti s opatreniami Ruska týkajúcimi sa dovozu bravčového mäsa (v DS 475). EÚ takisto zaistila správne vykonávanie rozhodnutí WTO tretími krajinami: napríklad Ruskom v sporoch týkajúcich sa colných sadzieb (DS485) a antidumpingových opatrení pre ľahké úžitkové vozidlá (DS479) a Čínou v treťom spore o surovinách (Suroviny III, DS 509). WTO tiež vydala konečné

rozhodnutie v spore EÚ s Brazíliou pre rozsiahle opatrenia na náhradu dovozu, čím potvrdila stanovisko EÚ, že tieto opatrenia sú v rozpore s pravidlami WTO. EÚ teraz pozorne sleduje situáciu na zabezpečenie riadneho vykonávania týchto rozhodnutí.

EÚ tiež po prvýkrát požiadala o konzultácie týkajúce sa záväzkov v oblasti udržateľného rozvoja v dvojstrannej dohode o voľnom obchode, konkrétne s Kórejskou republikou. Prípád nedávneho začatia konania proti Ukrajine na základe dohody o pridružení (zákaz vývozu dreva), ktorý je presne povedané z roku 2019, dokazuje, že Komisia v prípade potreby neváha využiť dvojstranné urovnávanie sporov, ako sa stanovuje v jej dohodách o voľnom obchode.

Napokon, Komisia môže ako ďalší nástroj na žiadosť vývozcov použiť aj postup stanovený v nariadení o obchodných prekážkach, ako napríklad urobila v prípade Turecka v roku 2017 v súvislosti s výrobkami z papiera. Tento mechanizmus umožňuje zainteresovaným stranám požiadať Komisiu o zváženie využitia urovnávania sporov. Prešetrovania na základe nariadenia o obchodných prekážkach môžu viesť aj k vyrokovanému riešeniu s dotknutou treťou krajinou predtým, ako sa začne konanie v rámci WTO, čo prispieva k rýchlejšiemu vyriešeniu prekážok na úžitok našich spoločností a spotrebiteľov.

Nástroj č. 3: Dohody EÚ o voľnom obchode. Prekážky zistené vďaka našej práci v oblasti prístupu na trh sa riešia priamo na obchodných rokovaniach alebo, ak existujú dohody o voľnom obchode, v rámci príslušných vykonávacích mechanizmov, s cieľom zaistiť, že sa priority prístupu na trh budú efektívne riešiť. Súčasná Komisia pokračuje vo svojom ambicióznom pláne rozšíriť svoj široký súbor vyvážených obchodných a investičných dohôd. Výsledkom bolo plnenie 8 dohôd s 15 krajinami²⁰, čím sa celkový počet zvýšil na 40 obchodných dohôd EÚ so 72 partnermi na celom svete. Naš intenzívny program rokovaní²¹ rýchlo napreduje. Okrem toho sa revidujú dohody, v neposlednom rade s cieľom vyriešiť nové prekážky, na ktoré sa nevzťahuje existujúci rámec²².

Komisia tiež zintenzívnila svoje úsilie v oblasti vykonávania a presadzovania s cieľom zabezpečiť, aby podniky vrátane MSP mohli ťažiť z existujúcich záväzkov. EÚ má nástroje a efektívne ich využíva na odstránenie prekážok obchodu, zlepšenie ochrany a presadzovania práv duševného vlastníctva, podávania návrhov na urovnávanie sporov a na uloženie opatrení na ochranu obchodu v prípadoch nekalého obchodu – a zlepšila koordináciu týchto rôznych pilierov svojej práce v oblasti presadzovania. V tejto súvislosti prijala Komisia v roku 2018 svoju druhú správu o vykonávaní dohôd o voľnom obchode²³, zverejnila svoju správu o ochrane a presadzovaní práv

²⁰ Najnovšie išlo o dohodu o hospodárskom partnerstve s Japonskom, ktorú obidve strany ratifikovali v decembri 2018 a ktorá nadobudla úplnú platnosť 1. februára 2019; a dohodu o voľnom obchode a dohodu o ochrane investícií so Singapurom. Komisia prijala a Rade predložila dohodu o voľnom obchode a dohodu o ochrane investícií s Vietnamom, ktoré sa v súčasnosti pripravujú na podpis.

²¹ Prebiehali intenzívne rokovania s Mercosurom, v rámci ktorých bol dosiahnutý významný pokrok, a Komisia začala obchodné rokovania aj s Austráliou a Novým Zélandom. Prebiehajú tiež rokovania o prehĺbení a komplexnej zóne voľného obchodu s Tuniskom.

²² S Mexikom bola dosiahnutá dohoda na politickej úrovni o modernizácii obchodnej dohody a prebiehajú rokovania s Čile.

²³ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/october/tradoc_157468.pdf.

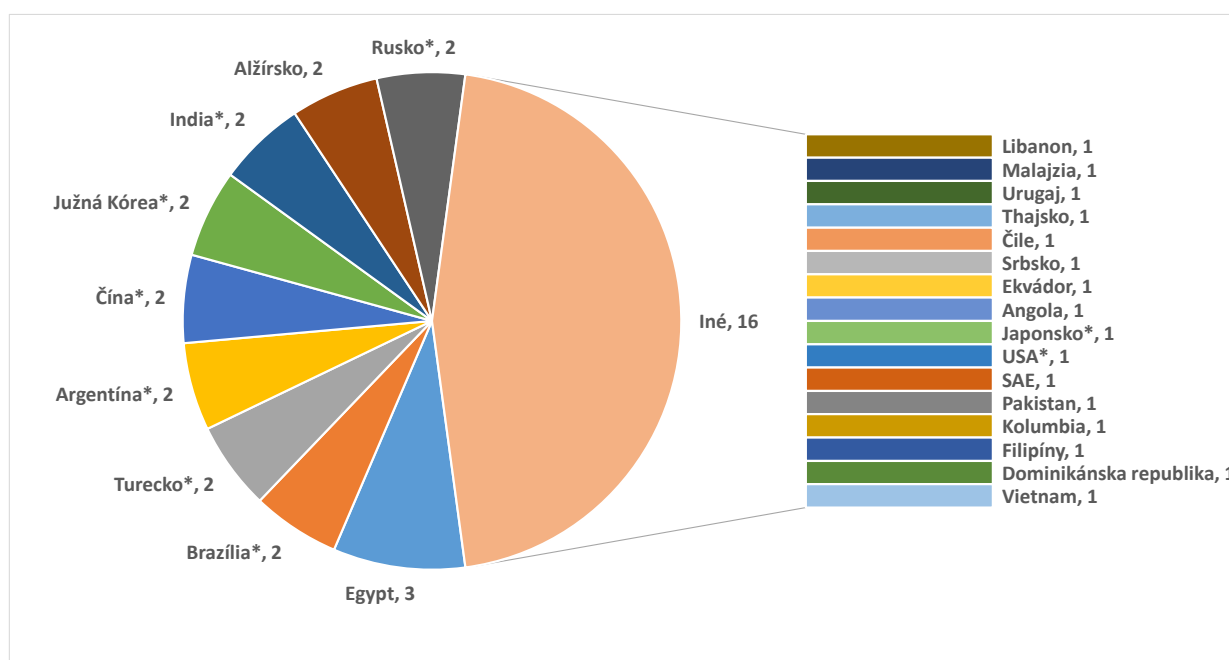
duševného vlastníctva²⁴ v tretích krajinách a zverejnila 36. výročnú správu o antidumpingových, antisubvenčných a ochranných činnostiach EÚ²⁵.

B. PREHĽAD PREKÁŽOK VYRIEŠENÝCH V ROKU 2018

Vďaka spoločnému úsiliu všetkých strán zúčastnených v našom partnerstve pre prístup na trh bolo v roku 2018 úplne alebo čiastočne vyriešených 35 prekážok v 25 rôznych tretích krajinách a hlavne v 8 hospodárskych odvetviach, ako aj horizontálne. Keď sa započítajú všetky kvantifikovateľné prekážky, dosiahol vývoz EÚ dotknutý obchodnými prekážkami odstránenými v roku 2018 hodnotu 7,8 miliardy EUR pre EÚ28²⁶.

1. Prekážky vyriešené v roku 2018 podľa tretích krajín

V grafe 8 sú zobrazené tretie krajiny, v ktorých boli úspešne vyriešené prekážky. Egypt je na prvom mieste s tromi prekážkami odstránenými v roku 2018, po ňom nasleduje Brazília, Turecko, Argentína, Čína, Južná Kórea, India, Alžírsko a Rusko (všetky krajiny po dve odstránené prekážky). V roku 2018 bolo odstránených aj 16 ďalších prekážok obchodu, s ktorými sa európske krajiny stretávali v 16 iných tretích krajinách.

Graf 8: Geografické rozdelenie prekážok vyriešených v roku 2018 (*– krajiny G20)

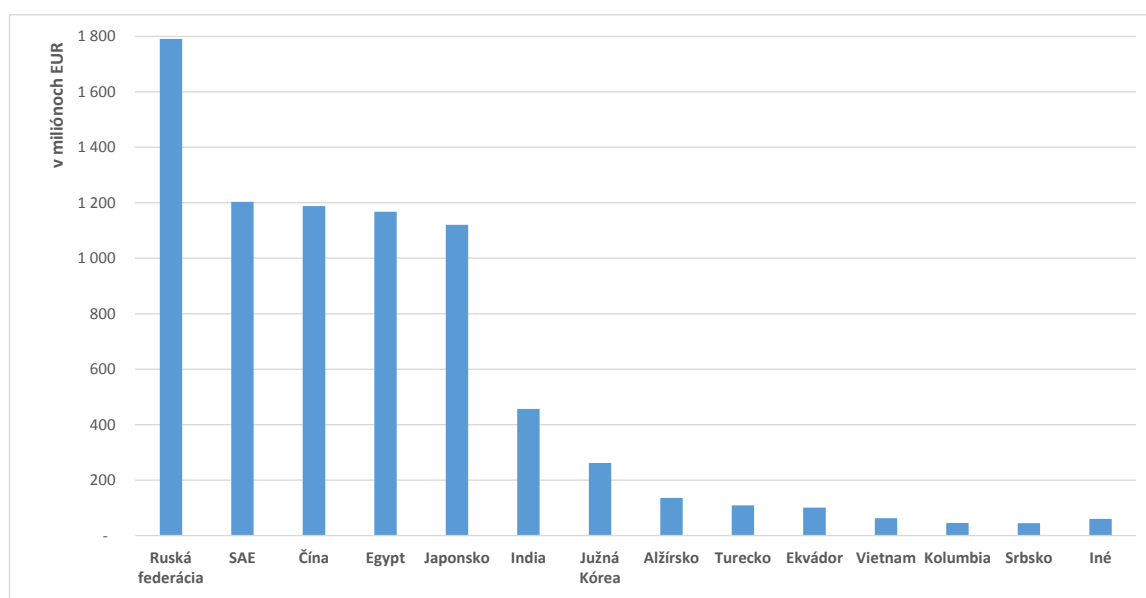
²⁴ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/march/tradoc_156634.pdf.

²⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0561>.

²⁶ Minulý rok, keď bolo odstránených 45 prekážok, bola príslušná hodnota 8,2 miliardy EUR.

Na základe hodnoty obchodu dotknutého (tabuľka III) odstránenými prekážkami boli najvýznamnejšie prekážky odstránené v Rusku, čo zodpovedá podielu 23 % všetkých dotknutých obchodných tokov, nasledovali Spojené arabské emiráty (16 %) a Čína (15 %). 18 % obchodných tokov dotknutých odstránenými prekážkami bolo v krajinách južného Stredozemia.

Tabuľka III: Obchodné toky EÚ28 dotknuté prekážkami vyriešenými v roku 2018 podľa partnerských krajín (v miliónoch EUR)²⁷

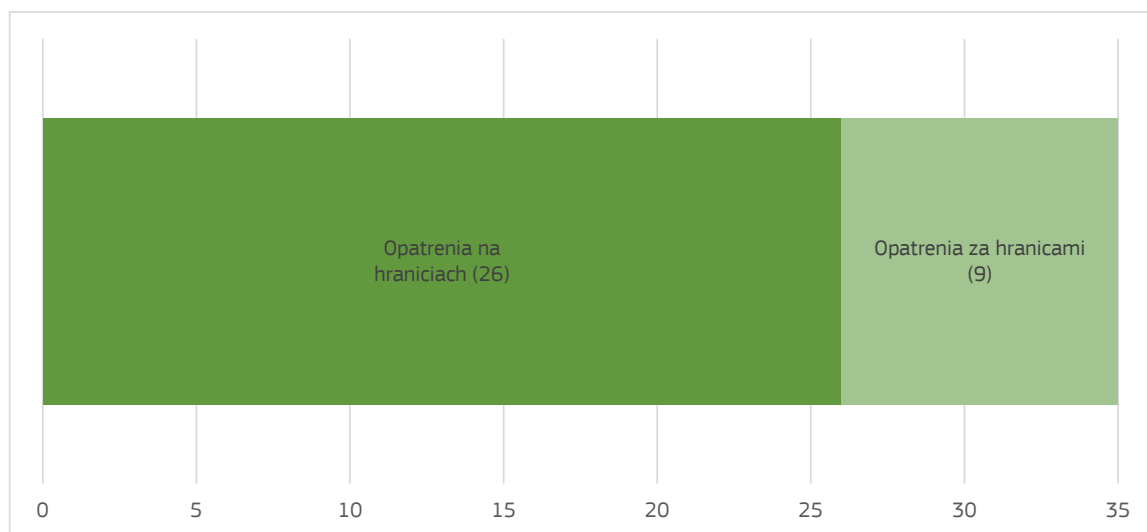
2. Prekážky vyriešené v roku 2018 podľa druhu opatrenia

Naše úsilie v oblasti partnerstva pre prístup na trh viac prispelo k odstráneniu opatrení na hraniciach (26) v porovnaní s obmedzeniami za hranicami (9). Tento údaj je porovnateľný s minuloročnými výsledkami, keď bolo vyriešených 34 opatrení na hraniciach a 11 opatrení za hranicami.

Takmer tretina opatrení na hraniciach, ktoré boli odstránené v roku 2018, sa týkajú sanitárnych a rastlinolekárskeho obmedzení v odvetví poľnohospodárstva a rybolovu. Ostatné riešené prekážky ovplyvňovali podniky EÚ vo forme ciel, colných správnych postupov, vývozných daní alebo zákazov vývozu. Napokon, v roku 2018 bola úspešne vyriešená aj jedna prekážka obchodu so službami.

²⁷ „Iné“ zahŕňajú tieto partnerské krajiny: Argentína, Angola, Brazília, Čile, Kolumbia, Malajzia, Uruguaj a Thajsko.

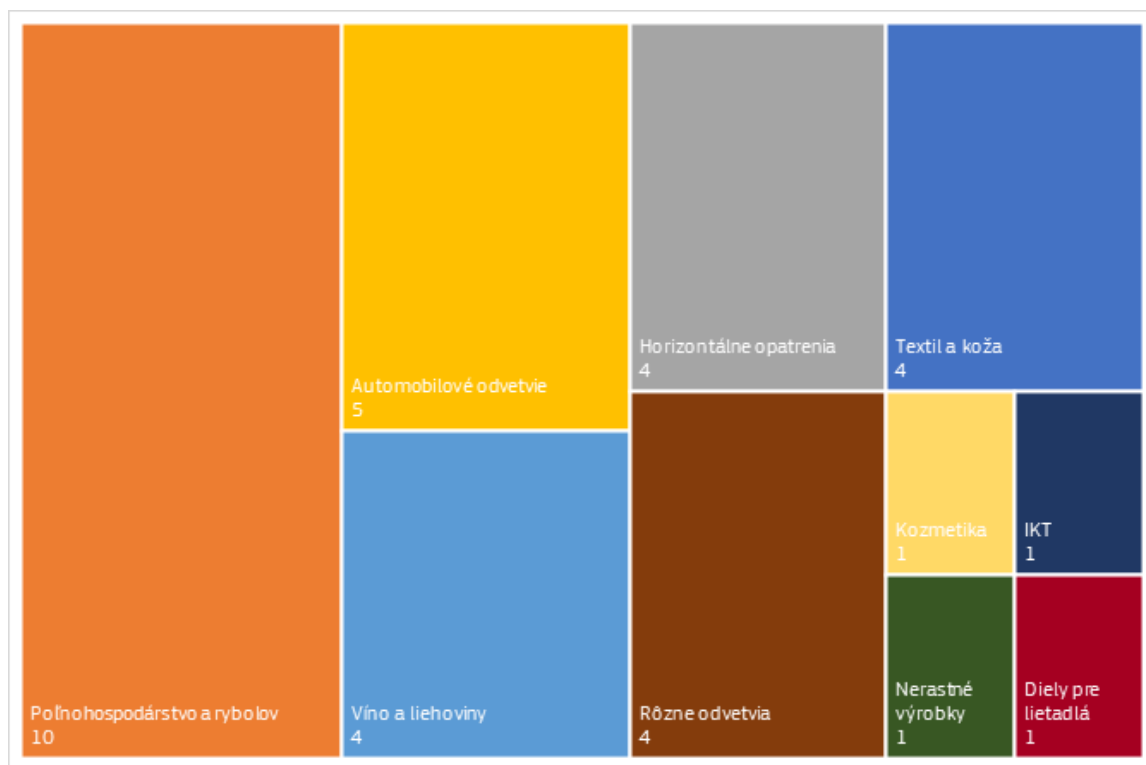
V prípade 9 opatrení za hranicami bol dosiahnutý úspech v oblasti technických prekážok obchodu a noriem, ako aj daňových opatrení týkajúcich sa obchodu.

Graf 9: Rozdelenie prekážok vyriešených v roku 2018 podľa druhu (počet opatrení)

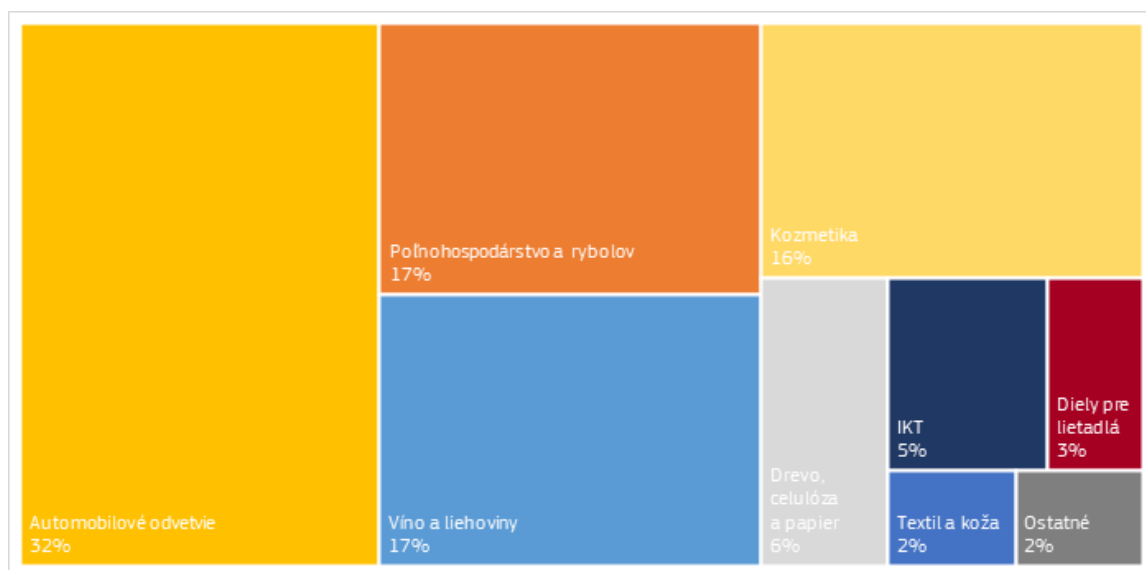
3. Prekážky vyriešené v roku 2018 podľa odvetví

V grafe 10 sa uvádza prehľad počtu prekážok vyriešených v rôznych oblastiach hospodárskej činnosti. *Poľnohospodárstvo a rybolov* bolo odvetvie s najväčším počtom vyriešených opatrení (10), ďalej nasledovalo *automobilové* odvetvie s piatimi prekážkami. Odvetvia *textilu a kože* a *vína a liehovín* mali obidve štyri vyriešené prekážky. Celkovo bolo vyriešených aj osem prekážok, ktoré boli buď úplne *horizontálne* (4), alebo sa dotýkali *rôznych odvetví* (4). Napokon, individuálne prekážky boli vyriešené v odvetviach *kozmetických prípravkov* a *nerastných výrobkov* spoločne s čiastočne vyriešenými prekážkami týkajúcimi sa odvetvia *dielov lietadiel* a odvetvia *IKT*.

Graf 10: Odvetvové rozdelenie prekážok zaznamenaných v databáze prístupu na trh, ktoré boli vyriešené v roku 2018 (počet prekážok)

Na základe výpočtov dotknutých obchodných tokov zobrazuje graf 11 hospodársku váhu vyriešených prekážok v jednotlivých odvetviach, pričom sa zdôrazňuje, že ich vyriešenie v roku 2018 môže pozitívne ovplyvniť vývoz z EÚ predovšetkým v *automobilovom* odvetví, ktoré predstavuje podiel 32 % všetkých potenciálne dotknutých obchodných tokov. Odvetvia *vína a liehovín* (17 %) a *kozmetiky* (16 %) mali takisto značný prospech z odstránenia prekážok. Celkovo predstavovali *priemyselné odvetvia* 83 % hospodárskeho významu vyriešených prekážok, pričom odvetvie *poľnohospodárstva a rybolovu* predstavovalo 17 %.

Graf 11: Obchodné toky EÚ28 dotknuté prekážkami vyriešenými v roku 2018 podľa odvetví (percentuálny podiel dotknutých obchodných tokov)²⁸

C. KVALITATÍVNA ANALÝZA PREKÁŽOK VYRIEŠENÝCH V ROKU 2018

V tejto kapitole sa uvádza hĺbková analýza vybraného počtu prekážok, ktoré sa partnerstvu pre prístup na trh podarilo vyriešiť. Na rozdiel od minulého roka, keď sa táto kvalitatívna analýza sústredila na partnerov s najvyšším *počtom* vyriešených prekážok²⁹, teraz sa zameriava na krajiny s najvýznamnejšími *obchodnými tokmi*, ktoré boli *potenciálne* ovplyvnené vyriešenými opatreniami. Takže budeme analyzovať, ako efektívna bola EÚ pri riešení prekážok v týchto partnerských krajinách: Rusko, Čína, Spojené arabské emiráty, Egypt, Japonsko, India a Južná Kórea. Týchto sedem partnerov predstavuje 93 % obchodných tokov, ktorých sa potenciálne dotýkali opatrenia vyriešené v roku 2018.

1. Rusko

Ako sa vysvetľuje v kapitole I, trendy z hľadiska prístupu na trh boli v Rusku vo všeobecnosti negatívne, lebo vývozcovia EÚ čelia v tejto krajine druhému najvyššiemu počtu prekážok, konkrétne 34, ktorými sa ďalej realizovali politiky nahradenia dovozu prostredníctvom širokého súboru prostriedkov. Napríklad prekážky oznámené v predchádzajúcich rokoch, ako sú obmedzenia lodnej dopravy v arktickom regióne a vývozné kvóty pre breзовú guľatinu, začali v roku 2018 jasne zasahovať subjekty EÚ. Okrem toho treba poukázať aj na ďalší negatívny vývoj v súvislosti s existujúcou prekážkou týkajúcou sa požiadaviek na označovanie, ktoré boli ďalej rozšírené na ďalšie výrobky, ako je elektronika.

Zatiaľ čo viaceré opatrenia sú otázne, pokiaľ ide o ich zlučiteľnosť s medzinárodnými záväzkami Ruska – a EÚ využíva príslušné fóra na ich napadnutie – nepreukázalo sa, žeby naozaj zvyšovali konkurencieschopnosť Ruska a jeho schopnosť prilákať zahraničné investície. Naopak, medzi inými faktormi prispeli k obmedzeniu rastu obchodu medzi EÚ a Ruskom.

EÚ v tomto náročnom obchodnom prostredí využila najrôznejšie prostriedky, ktoré má k dispozícii, a v roku 2018 dosiahla dôležité výsledky, keď zabezpečila náležité vykonávanie dvoch rozhodnutí WTO v Rusku, ktoré sa týkali vývozu EÚ v hodnote 1,8 miliardy EUR. Zodpovedá to 23 % podielu vývozu EÚ dotknutého 35 vyriešenými opatreniami v roku 2018.

Jedným z týchto príkladov je *prekážka ovplyvňujúca rôzne odvetvia*, v súvislosti s ktorou Rusko v plnej miere vykonalo rozhodnutie WTO v spore týkajúcom sa cla (DS485). Navyše na základe

²⁸ „Ostatné“ zahŕňajú tieto hospodárske odvetvia: keramika a sklo; elektronika; nerastné výrobky; plasty; vzácne kovy.

²⁹ Tento rok bol najvyšší počet vyriešených alebo čiastočne vyriešených prekážok (najmenej dve) zaznamenaný u deviatich obchodných partnerov: Alžírsko, Argentína, Brazília, Čína, Egypt, India, Južná Kórea, Turecko a Rusko.

zistení panelu vo veci DS485 bol ešte v roku 2017 pripravený druhý spor s Ruskom o cle (dodatočné colné položky významné pre EÚ). Na základe dvojstranných diskusií s Ruskom na konci roku 2017 a začiatku roku 2018 však už nebolo potrebné začať spor, lebo Rusko v plnej miere odstránilo nezrovnalosti týkajúce sa príslušných colných položiek. Ide o dobrý príklad, keď spojené úsilie Komisie viedlo ku konkrétnym výsledkom bez potreby využiť konanie v rámci WTO.

Podobne, spor, ktorý EÚ začala v súvislosti s *automobilovým* odvetvím vo veci antidumpingových opatrení týkajúcich sa ľahkých úžitkových vozidiel (DS479) z Nemecka a Talianska, viedol k pozitívnemu výsledku, keďže opatrenia, ktoré uplynuli v polovici roka 2018, neboli obnovené.

2. Čína

Ako je zdôraznené v kapitole I, Čína sa stala najreštriktívnejším obchodným partnerom EÚ s celkovo 37 platnými prekážkami a 14 prekážkami zavedenými od roku 2017. Bol však dosiahnutý určitý, aj keď len mierny, pokrok, čo dokazuje, že stratégia EÚ odstraňovania prekážok môže priniesť výsledky aj v najnáročnejších prostrediach. Tento pokrok bol dosiahnutý v oblasti sanitárnych a rastlinolekárskeho obmedzení, kde boli čiastočne odstránené dve prekážky a dospelo sa k ďalšiemu zlepšeniu v inom dlhotrvajúcom probléme. Dve čiastočne vyriešené prekážky v odvetví *poľnohospodárstva a rybolovu* predstavujú spoločne 15 % celkového vývozu EÚ dotknutého opatreniami vyriešenými v roku 2018.

Po prvé, hoci sa očakáva, že dopyt po syre z Číny porastie, čínske normy v mliekarenskom sektore nie sú v súlade s medzinárodnými normami, čo vytvára neodôvodnenú prekážku obchodu pre vývozcov EÚ. Keď EÚ upozornila na tento problém na rôznych dvojstranných stretnutiach, Čína sa rozhodla nepresadzovať tieto normy pre výrobky, ktoré sa už dovážajú viaceré roky (tradičné výrobky). Čína navyše informovala, že zreviduje svoje normy pre syr, pre ktoré prijme všeobecnejšie podmienky, čo EÚ uvítala. Hoci základný problém stále pretrváva a normu pre bezpečnosť potravín treba zrevidovať, aby bolo možné úplne odstrániť obavy EÚ, vplyv na obchod už je zvládnutý vďaka riešeniu nájdeného v súvislosti s tradičnými výrobkami a môže pozitívne ovplyvniť vývoz EÚ v hodnote až 1,2 miliardy EUR.

Po druhé, začiatkom roka 2012 prijala Čína dočasné opatrenie obmedzujúce obchod týkajúce sa spermii hovädzieho dobytku, embryí hovädzieho dobytku, spermii oviec a embryí oviec vyprodukovaných po 1. júni 2011 z viacerých členských štátov EÚ. EÚ pri dvoch príležitostiach pozvala čínskych odborníkov, aby prišli do Európy, a čínski vedci navštívili veterinárne inštitúty a výskumné strediská viacerých členských štátov EÚ. Čína v dôsledku toho oznámila zrušenie obchodných obmedzení vývozu genetického materiálu hovädzieho dobytku/oviec z viacerých členských štátov.

Napokon, pokiaľ ide o čiastočne vyriešenú prekážku, ktorá už bola opísaná v minuloročnom vydaní, treba poznamenať, že bol dosiahnutý ďalší pokrok v súvislosti so zákazom dovozu výrobkov z hovädzieho dobytku a hovädzieho mäsa EÚ, keďže Írsko a Holandsko teraz majú

prístup na trh. Keďže tento proces ešte nie je ukončený pre ostatné členské štáty, Komisia bude túto otázku ďalej riešiť pri všetkých možných príležitostiach.

3. Spojené arabské emiráty

Spojené arabské emiráty (SAE) sú dôležitým obchodným partnerom. Komisia preto vyvíja veľké úsilie a v roku 2018 vyriešila dôležitú prekážku prístupu na trh v odvetví *kozmetických prípravkov*, čo je opatrenie, ktoré predstavuje 16 % vývozu EÚ dotknutého všetkými opatreniami vyriešenými v roku 2018.

Táto prekážka sa týkala nových požiadaviek na označovanie, ktorými by sa zakázalo používanie nálepky na pôvodnom balení a na základe ktorých malo byť do konca roka 2018 povinne vytlačené logo na všetkých kozmetických baleniach. Na základe tohto opatrenia mali spoločnosti povinnosť vytvoriť osobitný dizajn len pre trh SAE. Komisia oslovila SAE prostredníctvom informačného strediska WTO pre technické prekážky obchodu a podniky EÚ a delegácia EÚ oznámili svoje obavy ministerstvu hospodárstva a orgánu SAE pre normalizáciu a metrológiu (*Emirates Authority for Standardization and Metrology – ESMA*). ESMA v dôsledku toho na stretnutí s delegáciou EÚ potvrdil, že odvetvie kozmetiky je oslobodené od tejto požiadavky pred tým, ako nadobudne účinnosť, čo spoločnostiam EÚ umožňuje naďalej vyvážať na trh SAE a pozitívne ovplyvňuje vývoz EÚ až do 1,2 miliardy EUR.

4. Egypt

Obchodné vzťahy EÚ – Egypt sú založené na dohode o pridružení. Egypt má teraz s jednou novou prekážkou z roku 2017 a s jednou z roku 2018 celkovo osem prekážok predstavujúcich dlho otvorené otázky. Zjavne to potvrdzuje trend nových protekcionistických opatrení pozorovaný v regióne južného Stredozemia v minuloročnej správe. Stratégia EÚ pre prístup na trh na pozadí tejto náročnej tendencie prispela k odstráneniu jednej prekážky v roku 2018 v *automobilovom odvetví* a dvoch prekážok v odvetví *textilu a kože*. Vývoz EÚ dotknutý odstránením týchto prekážok je v hodnote 1,2 miliardy EUR.

Pokiaľ ide o *automobilové odvetvie*, Egypt v nadväznosti na dialóg a výmenu na vysokej úrovni úplne zrušil clá na automobily s pôvodom v EÚ, čo je v súlade s harmonogramom odstránenia cla dohodnutého v dohode o pridružení. Mohlo by to pozitívne ovplyvniť vývoz EÚ v hodnote 1,1 miliardy EUR.

Okrem toho čelí odvetvie *textilu a kože* neúmernému obmedzovaniu obchodu s textilnými výrobkami z dôvodu požiadaviek povinného označovania, ktoré spôsobovali časovo náročné a nákladné operácie výrobcov, keď sa zoberie do úvahy, že to museli robiť ručne. Po dvojstranných diskusiách s EÚ boli nakoniec forma označovania a druh informácií požadovaných na označení zmiernené.

Napokon, ďalšou dlhotrvajúcou otázkou v odvetví *textilu a kože* súvisiacou s tým, ako egyptské colné orgány pristupujú k zmiešaným faktúram, na ktorých sa uvádza preferenčný

a nepreferenčný tovar, bola nakoniec vyriešená v roku 2018 po tom, ako na ňu EÚ opakovane upozorňovala egyptské orgány.

5. Japonsko

Obchodné vzťahy EÚ s Japonskom sú teraz založené na dohode o hospodárskom partnerstve, ktorá nadobudla platnosť 1. februára 2019. Súčasne bola úspešne vyriešená prekážka v odvetví *vína a liehovín*.

V roku 2018 ministerstvo zdravia, práce a sociálnych vecí zvažovalo vypustenie určitých prídavných látok pre potraviny a nápoje zo zoznamu prídavných látok schválených v Japonsku. Ak by tieto prídavné látky boli vyradené zo zoznamu, mnohé spoločnosti v odvetví *vína a liehovín* EÚ by boli negatívne ovplyvnené. Komisia napísala príslušným orgánom v Japonsku (apríl 2018) a poskytla pripomienky k zoznamu prídavných látok, ktoré Japonsko plánovalo vypustiť zo zoznamu (september 2018). Japonsko akceptovalo predložené pripomienky a v dôsledku toho nebudú zo zoznamu vypustené žiadne identifikované prídavné látky používané výrobcami z EÚ. Mohlo by to uľahčiť vývoz z EÚ v hodnote 1,1 miliardy EUR.

6. India

Ako sa opisuje v oddiele II, protekcionistický trend v Indii pokračoval aj v roku 2018. Napriek tomuto ťažkému prostrediu priniesla stratégia pre prístup na trh aj určité pozitívne výsledky. Prekážka v odvetví *IKT* a prekážka v odvetví *textilu a kože* boli čiastočne vyriešené, pričom predstavovali 6 % všetkého vývozu z EÚ dotknutého opatreniami vyriešenými v roku 2018 (457 miliónov EUR).

Indické orgány požadovali pri dovoze koženého tovaru povinné veterinárne osvedčenia. Na dovoz hotových výrobkov, ktoré už nemali znaky surových živočíšnych výrobkov, sa preto naďalej vzťahovali sanitárne požiadavky. Podľa medzinárodných noriem *Svetovej organizácie pre zdravie zvierat* (OIE) a dohody WTO o sanitárnych a rastlinolekárskejších opatreniach sa takéto požiadavky vzťahujú len na surové živočíšne výrobky alebo by ich India mala inak vedecky odôvodniť. V dôsledku úsilia EÚ o vyriešenie tejto otázky s príslušnými orgánmi v Indii, bola táto prekážka vyriešená pre vybrané konečné výrobky, keď India prijala nové oznámenie. Napriek tomuto čiastočnému úspechu bude EÚ pokračovať vo svojom úsilí o úplné vyriešenie tejto záležitosti.

Pokiaľ ide o odvetvie *IKT*, India zostáva náročným partnerom z dôvodu rôznych obmedzení, ktoré spoločnostiam EÚ bránia v prístupe na trh, ako napríklad nepretržité zvyšovanie cla (ako sa uvádza v kapitole II), povinné testovanie a udeľovanie licencií³⁰, ako aj požiadavky povinnej registrácie a povinného označovania. Jedna prekážka týkajúca sa použitého telekomunikačného zariadenia však bola čiastočne vyriešená, lebo India značne uvoľnila normy pre vyvážený tovar,

³⁰ Uplatňovanie tohto opatrenia pre telekomunikačné zariadenie bolo ďalej predĺžené do 1. augusta 2019.

ktorý musí byť dovezený späť na opravu. Podľa oznámenia, ktoré vydal Centrálny výbor pre nepriame dane a clo (*Central Board of Indirect Taxes and Customs – CBIC*), môže byť tento tovar dovezený bez cla za podmienky, že po oprave bude opäť vyvezený. Vyvezený elektronický tovar môže byť teraz dovezený späť na opravu do siedmich rokov od jeho vývozu (predtým tri roky) a musí byť vyvezený späť do jedného roka od dovozu (predtým šesť mesiacov). Ak by sa subjekty EÚ napriek týmto pozitívnym krokom naďalej stretávali s ťažkosťami, Komisia je pripravená túto otázku ďalej riešiť s Indiou.

7. Južná Kórea

Obchodné vzťahy EÚ s Južnou Kóreou sú založené na dohode o voľnom obchode EÚ – Južná Kórea, ktorá predbežne platila od júla 2011 a formálne bola ratifikovaná v decembri 2015. Hoci v Južnej Kórei zostáva 17 prekážok, jedna bola úspešne vyriešená v *automobilovom odvetví* a jedna bola čiastočne vyriešená v *odvetví dielov pre lietadlá*.

Pokiaľ ide o *automobilové odvetvie*, Južná Kórea požadovala, aby svetlá výška nezaťaženého vozidla bola najmenej 12 cm. Keďže EÚ nemala rovnocenné nariadenie, lebo sa to považovalo za zastarané bezpečnostné kritérium, viedla táto požiadavka k ťažkostiam špecifických kategórií vozidiel (športové vozidlá) pri vstupe na trh. Po intervenciách delegácie EÚ Južná Kórea pozitívne zvážila zmenu opatrenia a zohľadnila požiadavky EÚ. Svetlá výška bola teda zmenená z 12 cm na 10 cm a niektoré športové vozidlá teraz môžu byť uvádzané na trh v Južnej Kórei bez toho, aby boli nutné nákladné úpravy v tomto ohľade. EÚ bude naďalej využívať všetky prostriedky na riešenie zvyšných prekážok v automobilovom odvetví v Južnej Kórei, ako je napríklad osvedčovanie automobilových dielov, ťahačov návesov alebo ťažkopádne colné a správne postupy.

Keďže dohoda o voľnom obchode neobsahuje ustanovenie o oslobodení opraveného tovaru od cla pri opätovnom vstupe do Južnej Kórey po oprave v EÚ, určitý tovar, ako napríklad *diely pre lietadlá* opravené v EÚ, by mohli byť predmetom cla (3 % až 8 %) pri opätovnom vstupe do Južnej Kórey. Južná Kórea ešte v roku 2016 po častých intervenciách Komisie predĺžila oslobodenie týchto výrobkov od cla do konca roka 2018. Obdobie platnosti oslobodenia by teraz malo uplynúť. Po rôznych intervenciách delegácie EÚ a diskusii vo Výbore pre obchodovanie s tovarom a v Colnom výbore podľa dohody o voľnom obchode EÚ – Južná Kórea v roku 2018 teraz národné zhromaždenie ďalej predĺžilo oslobodenie opravených dielov pre lietadlá od cla na tri roky do 31. decembra 2021. Napriek tomuto vítanému dočasnému riešeniu sa bude EÚ ďalej usilovať o trvalé vyriešenie tejto záležitosti.

D. DOSAH VYRIEŠENÝCH PREKÁŽOK

V predchádzajúcich kapitolách tejto správy sme analyzovali obchodné toky spojené s prekážkami vyriešenými v roku 2018. Táto metodika je založená na údajoch o dvojstrannom vývoze EÚ pre príslušné colné kódy harmonizovaného systému a prostredníctvom tejto metodiky sa kvantifikuje obchod, ktorý sa realizuje napriek prekážke.

Navyše sa od minulého roku v správe uvádza aj analýza vypracovaná na základe ekonometrického modelu, ktorý umožňuje posúdiť, do akej miery sa obchodné toky s partnerskými krajinami, ktoré zaviedli určitú prekážku, zmenili po jej odstránení. Na tento účel sa použila regresná analýza, ktorou sa kvantifikoval dosah odstránenia prekážok na vývoz z EÚ³¹.

Výsledok tejto ekonometrickej analýzy nemusí ukázať celý vplyv stratégie pre prístup na trh, keďže sme sa zamerali len na úplne odstránené prekážky a analýza nepokrýva komplexnejšie horizontálne prekážky, ktoré ovplyvňujú napríklad investície alebo práva duševného vlastníctva. Analyzovali sme účinky tohto zredukovaného súboru prekážok, ktoré boli odstránené v rokoch 2014 až 2017³².

Z výsledkov vyplýva, že odstránenie tohto podsúboru prekážok prinieslo hmatateľné prínosy pre vývozcov EÚ. Podľa odhadov sa obchod po odstránení prekážok v priemere zvýšil približne o 57 %. To znamená, že z hľadiska hodnoty prinieslo vyriešenie týchto prekážok našim spoločnostiam v roku 2018 ďalší vývoz v hodnote 6,1 miliardy EUR. Rádovo to zodpovedá prínosu mnohých našich obchodných dohôd. Je to napríklad viac ako dosah našich dohôd o voľnom obchode s Kolumbiou a Peru spolu.

Minulý rok z analýzy s použitím rovnakej metodiky vyplynula hodnota 4,8 miliardy EUR.

³¹ Konkrétne sme použili metódu „rozdiely v rozdieloch“ (*Difference-in-Difference*) a analyzovali dosah na obchodné toky medzi EÚ a krajinami, ktoré zaviedli prekážku pre konkrétny produkt.

³² Analýza sa nevzťahuje na určitý počet prekážok odstránených v roku 2018, pretože na posúdenie dosahu na obchod potrebujeme údaje za minimálne jeden celý rok po odstránení prekážok.

IV. ZÁVER

V tejto správe sa uvádza prehľad prekážok obchodu a investícií, ktoré priamo ovplyvňujú podniky EÚ, ako sú oznamované a riešené prostredníctvom posilneného partnerstva EÚ pre prístup na trh medzi Komisiou, členskými štátmi a európskymi podnikmi.

V roku 2018 bolo Komisii oznámených 45 nových prekážok, takže celkový počet opatrení obmedzujúcich obchod dosiahol rekordný počet 425. Čína sa prvýkrát stala krajinou s najvyšším celkovým počtom prekážok (37) pre naše spoločnosti, po nej nasledujú Rusko (34), India (25), Indonézia (25) a Spojené štáty (23).

Pokiaľ ide o 45 nových prekážok oznámených v roku 2018, Čína, Spojené štáty, India a Alžírsko sa umiestnili najvyššie z hľadiska počtu nových prekážok zaznamenaných v roku 2018 (18) a rozsahu ich možného vplyvu na obchodné toky 41,8 miliardy EUR – 81 % celkovej hodnoty. Z regionálneho hľadiska sú Ázia a južné Stredozemie regiónmi, ktoré v roku 2018 zaviedli najvyšší počet nových opatrení obmedzujúcich obchod, keď uplatnili 26 nových prekážok a potvrdili negatívny trend roku 2017.

Väčšina odvetvových opatrení bola zameraná na odvetvia vína a liehovín, poľnohospodárstva a rybolovu, kozmetiky a na automobilové odvetvie. Pokiaľ ide o ich možný vplyv, najvýznamnejšie prekážky sa vyskytovali v priemyselných odvetviach, ako sú odvetvia IKT, vzácnych kovov, železa, ocele a neželezných kovov, ktoré spoločne predstavovali 73 % dotknutého dovozu s celkovou hodnotou 51,4 miliardy EUR (viac ako dvojnásobok minulého roka: 23,1 miliardy EUR).

Potvrdzuje sa tým, že protekcionizmus je na vzostupe a že prekážky obchodu čoraz viac ovplyvňujú zainteresované strany EÚ. EÚ v reakcii na tento trend prisúdila presadzovaniu a vykonávaniu svojej obchodnej politiky najvyššiu prioritu. Komisia posilnila svoju stratégiu pre prístup na trh zintenzívnením koordinácie inštitúcií EÚ a zainteresovaných strán, zlepšením prioritizácie prekážok, ako aj komunikácie a poskytovania informácií (ako napríklad prostredníctvom iniciatívy Dni prístupu na trh). EÚ nielen ďalej v plnej miere využívala, ale aj ďalej rozšírila svoj široký súbor nástrojov na efektívne odstraňovanie prekážok obchodu, od konania na urovnanie viacstranných a dvojstranných sporov cez ambicióznu agendu obchodných rokovaní, vykonávanie dohôd o voľnom obchode, diplomatické demarše až po spustenie prierezovej iniciatívy Európska hospodárska diplomacia.

S 23 prekážkami vyriešenými v roku 2015, 20 vyriešenými prekážkami v roku 2016, rekordným počtom 45 úspešne vyriešených prekážok v roku 2017 a ďalšími 35 prekážkami odstránenými v roku 2018 súčasná Komisia celkovo vyriešila 123 prekážok. Toto masívne presadzovanie vyjadruje ráznu reakciu EÚ na transakčnejšie prostredie globálneho obchodu.

V roku 2018 pomohlo 35 odstránených prekážok najmä 8 rôznym hospodárskym odvetviám, medzi inými poľnohospodárstvu a rybolovu, automobilovému odvetviu, odvetviu textilu a kože, vína a liehovín, kozmetiky, nerastných výrobkov, dielov pre lietadlá, IKT. Z hľadiska dotknutého obchodu je 17 % možných prínosov spojených s odvetvím poľnohospodárstva a rybolovu a 83 % s priemyselnými odvetviami, pričom v automobilovom odvetví (32 %), odvetví vína a liehovín

(17 %) a kozmetickom odvetví (16 %) sa pocítil najväčší prínos. Celkovo sa nášmu partnerstvu pre prístup na trh podarilo pozitívne ovplyvniť vývoz EÚ28 v hodnote 7,8 miliardy EUR.

Od minulého roku obsahujú správy aj vylepšenú regresnú analýzu na presnejšiu kvantifikáciu skutočného vplyvu odstránenia prekážok na vývoz EÚ. Z odhadov vyplýva, že odstránením prekážok v období rokov 2014 –2017 mohli naše spoločnosti v roku 2018 zvýšiť vývoz najmenej o 6,1 miliardy EUR. Zodpovedá to rozsahu mnohých našich dohôd o voľnom obchode. Minulý rok z analýzy s použitím rovnakej metodiky vyplynula hodnota 4,8 miliardy EUR.

Zdôrazňuje to fakt, že, ako sa v zahraničí zvyšuje protekcionizmus, tak sa zvyšuje aj naše úsilie o odstránenie prekážok. Vykonávanie a presadzovanie sú viac ako kedykoľvek predtým dôležité na zaistenie rastu, pracovných miest a konkurencieschopnosti v prospech našich spoločností a občanov.

Komisia je aj naďalej plne odhodlaná v rámci najužšej spolupráce s členskými štátmi a so zainteresovanými stranami ďalej posilňovať partnerstvo pre prístup na trh s cieľom efektívne riešiť prekážky a zlepšiť príležitosti pre subjekty EÚ pôsobiace na celom svete.